



Христос Воскрес! Воістину Воскрес!



ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

Патріярха Київського і всієї Руси-України ФІЛАРЕТА

Преосвященним архіпастирям, боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним Української Православної Церкви Київського Патріархату

Дорогі браття і сестри!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

У цьому році український народ святкує Воскресіння Христове в умовах агресивних дій Росії щодо України, в той час, коли нові каїни убивають своїх українських братів. Гнів Божий відчув на собі весь український народ. Як нам радіти пасхальною радістю, коли скорбота прокотилась по всій Україні і доторкнулась до сердець безлічі людей? Чи можемо радіти в таких умовах? Не тільки можемо, а й повинні!

Ученики Ісуса Христа плакали та ридали, коли їхнього Учителя розіп'яли і Він помер на хресті. Їхня скорбота була набагато глибшою і важчою, ніж наші теперішні біди, але апосто-

ли зраділи, побачивши воскреслого Господа (див. Ін. 20: 20). І справдилось те, що обіцяв їм Спаситель перед Своїми стражданнями, коли сказав: «Я знову побачу вас, і зрадіє серце ваше, і радости вашої ніхто не відбере

від вас» (Ін. 16: 22).

У земному житті все змінюється. Скорботи не бувають постійними, вони перемінюються на радість. Війни також не бувають безкінечними, вони закінчуються миром. В історії ми бачимо, що добро завжди перемагає зло, істина – неправду, життя – смерть.

Син Божий для того втілюється і став людиною, щоб перемогти в людській природі гріх. Він для того помер на хресті, щоб воскреснути і перемогти смерть. Тепер для нас не страшні ні гріх, ні смерть. Гріх не страшний, тому що Бог через покаєння прощає людські гріхи. Він простив благорозумного розбійника на хресті, блудницю, яка сльозами омивала ноги Спасителя і намащувала їх дорогоцінним миром, митаря Закхея, який обіцяв половину свого майна роздати вбогим, а кого скривдив – повернути вчетверо; Він простив гонителя Савла, який став великим апостолом Павлом. І донині Господь милостиво прощає всіх грішників – великих і малих, які каються. Чи маємо ми після всього цього підстави радіти? Звісно, що так. І все це дало нам воскресіння Христове. Тому Господь і сказав апостолам: «Зрадіє серце ваше, і радости вашої ніхто не відбере від вас» (Ін. 16: 22).

Хіба тільки через прощення наших гріхів ми повинні радіти? Ще більшою підставою для радости є наше воскресіння із мертвих. Ми хоч і помremo, але воскреснемо, і знову наші душі з'єднаються з нашими тілами. Що є доказом нашого загального воскресіння? Воскресіння Ісуса Христа! Якщо Христос воскрес, то чому ми не воскреснемо? Той, Хто Сам воскрес, сказав, що і всі ми, люди, теж воскреснемо. Христос сказав про Себе, що Він є істина (Ін. 14: 6). Не може говорити неправду Той, Хто воскрес із мертвих. Якщо ми воскреснемо і побачимо Господа і всіх святих, зокрема й наших померлих, то чи маємо ми підставу радіти? Кожна розумна людина скаже: «Так, ми маємо підставу для радости». Ось чому Ісус Христос сказав: «І радости

Закінчення на стор.2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

Воскресіння Христове
бачивши!

3

З духовної спадщини

Старої України

4

«Свячені роси»

о. Володимира Вітта

5

Розмова з О. Сугоняко

10-11

Перемога Майдану

12

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

Патріярха Київського і всієї Руси-України ФІЛАРЕТА

Закінчення на стор.2

вашої ніхто не відбере від вас» (Ін.16: 22).

Наша радість ґрунтується на воскресінні Христовому. Цю істину кожний із нас підтверджує, коли на вітання «Христос воскрес!» відповідаємо «Воістину воскрес!». Якщо ми так говоримо, то ми кажемо правду чи неправду? Якщо хто не вірить у воскресіння Христове, то він неправдомовець.

Воскресіння Христове дає нам надію, що Господь наш Ісус Христос, Який подолав смерть, має владу і над всіма нашими бі-

дами, скорботами і труднощами. Він попускає кризи в людському суспільстві, Він і долає їх. Але нам треба навертатися до Бога всім своїм серцем, всією душою, всією істотою, адже Бог благодіє і піклується не тільки про весь людський рід загалом, але й про кожну людину зокрема, особли- во про християнина. Ісус Христос ясно сказав: «Немає волі Отця вашого Небесного, щоб загинув один з малих цих» (Мф. 18: 14). Але Він хоче, щоб усі ті, що не вірують в Нього, покалися й, уві- рувавши в Нього, спаслися.

Дорогі браття і сестри! Сер- дечно вітаю вас, Преосвященні

архипастирі, боголюбиві пастирі, чесне чернецтво, улюблені браття і сестри зі святом світло- го Воскресіння Христового! Вітаю з Пасхою Христовою Президента України Петра Порошенка, Вер- ховну Раду, Український Уряд, Збройні сили України, які в склад- них умовах, віддаючи своє життя, захищають нашу свободу, нашу територію, нашу Батьківщину. Вітаю з великим християнським святом весь український народ і всіх українців у всіх країнах світу, на всіх континентах.

Нехай воскреслий Господь Своєю благодаттю захистить Україну від зовнішнього агресора

і внутрішніх ворогів і допоможе нам навести лад у нашому укра- їнському домі. Світло Воскре- сіння Христового хай подає нам благодатну силу перетерпіти та перебороти всі труднощі, які ви- пали на нашу долю, щоб нам досягти миру й добробуту в зем- ному житті і стати спільниками вічного життя, завжди радіючи і прославляючи нашого Спаси- теля Господа Ісуса Христа, Який Своїм розп'яттям і воскресінням подолав наш гріх і смерть. Амінь.

Воістину Христос Воскрес!

Філарет,
Патріярх Київський
і всієї Руси-України
Пасха Христова,
2016 рік,
м. Київ

На стор.1 сучасна румунська ікона

Митрополит ВАСИЛЬ Липківський

Христос іде в Єрусалим

Ісус іде в Єрусалим не тільки, щоб навчати та зціляти народ, а йде на те, щоб і постраждати і померти за життя світу. От через що Хрис- тос так урочисто входить в Єрусалим. Він їде на страждання, Він іде на хрест з такою ж урочистістю, як цар іде на своє царство. І народ зустрічає Христа, як царя, стелить по дорозі Йому килими, одержу, ки- дають під ноги віття пальмове і вітають, як Сина Давидового.

Але про страждання цього Сина Давидового народ тоді й думки не мав. Народ радів. Тільки Христос, дивлячись на нього і на його славетний город, заплакав і сказав: «От коли б же й ти зрозумів, хоч принаймні, в цей день твій те, що діється для Твого замирення. Але ж воно й тепер закрито від очей твоїх» (Лук. 19, 41). І дійсно народ тоді не бачив, що робив і в той час, коли зустрічав Христа, як царя, і через кілька день, коли вимагав, щоб цього царя було розп'ято.

Ми ж, браття, уже свідомі Христові послідовники, ми вже добре розуміємо, Кого ми зустрічаємо в цей день наш і для чого зустрічаємо. Ми зустрічаємо того Царя, який сказав: «Царство моє не від світу цього, Я прийшов на світ, щоб благовістити істину — тільки той, хто прагне істини, почує Мій голос» (Іоан. 18, 37). Отже ми урочисто зустрічаємо тепер Христа, як Царя правди, тієї правди, за яку Він постраждав, за перемогу якої життя Своє поклав. Яка ж це правда? Це правда ви- зволення кожного народу, кожної людини, це правда вільного єднання людей, народів, та правда, про яку й Тарас Шевченко сказав: «Розкуй- теся, єднайтеся... в своїй хаті своя правда і сила і воля».

З книги «Проповіді», 1966

Надія КМЕТЮК

Золота писанка

Золотою писанкою в небі
Сонечко привиділось мені.
Пролетів весняно білий лебідь,
Лебедині проронив пісні.
Воскресала в тих піснях надія,
Лебедино вкрила білий світ.
Я відчула, як земля радіє
На той дотик неба, той привіт.
А злотиста писанка світлилась
В шовку голубіючих небес.
Лебедино-ніжна пісня лилась.
Що Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Сповнена чарівности й надхнення,
Прославляла чудо із чудес.
Спонукаючи життя до воскресення.
Бо Христос Воскрес! Христос Воскрес
Золотою писанкою в небі
Сонечко привиділось мені,
Як чарівну пісню білий лебідь,
Мов своїй богемі, ніс весні.

☆☆☆

Зоряні дзвони, срібнії дзвони
Б'ються, мов людські серця.
Встаньте! Прокиньтесь, засмучені, сонні,
В милості Сина й Отця!
Чисто, блаженно, по-Божому ясно
Ллється на світ Воскресіння.
Радість прийшла невимовна, прекрасна.
Кінчилися муки терпіння.
З нами — Христос! У батьківському домі
З нами — в Любові і ласці.
Сонячна писанка в теплій долоні
Світиться рідним на щастя.

Боже світло

В іпостасі Воскреслого Божого Сина
Нам Спасіння дароване з синіх Небес.
Великоднього ранку, у світлу годину
Він во Істину Божу із мертвих воскрес.
У терновім вінку розп'ятий за Світло,
Яке ніс на Голгофу під тяжким хрестом,
Великоднього ранку, коли все розвітло,
«МИР Вам», — ніжно промовив Воскреслий
І у Серці, що прощення всім дарувало,

У тім Серці побачив здивований світ
Боже Світло, яке ні на мить не загасало,
Боже Світло, що сяє нам тисячі літ.
Животворним промінням надії і віри,
Стукотом Серця Христового б'ється на люди.
І Любов'ю, Любов'ю, Любов'ю без міри
Ллється нині у спраглі і змучені арду.

Великодні дзвони

Так надхненно дзвонять Великодні дзвони,
Срібний голос вітер зносить до небес.
Хай ніхто не плаче, хай ніхто не стогне,
Бо Христос сьогодні, бо Христос Воскрес!
По садах квітучих, по траві зеленій
Срібло передзвонів вилилось на світ.
Докотилось в села — у хатки різьблені,
Радістю вгорнуло білий дивоцвіт.
Воскресіння Боже — Милосердя Боже
Українську душу зцілює споена.
І стоять дівчатка, мов прекрасні рожі,
В оченятах чистих розцвіла весна...
Слухають, як дзвони Великодні дзвонять
Світанкові гімни Богів і весні,
І, як ніжні рожі пелюсточки ронять,
Личенька їх ронять усмішки ясні.

Скрижалі Духа

Пресвітер Володимир АНДРЕЙКІВ

Воскресіння Христове бачивши!..

...«Христос Воскрес із мертвих, смертю смерть подолав» і всім нещасним (безбожним) Щастя дару- вав! Отже, Щастя у вас і на- вколо вас, а ви нещасні!? Чому?! — Бо не хочете бути щасливими! Як той, хто за- плющив очі і каже, що ні- чого не бачить! В Старому Завіті було «темно»: ті, хто відкривав покаянням, пра- ведним життям «очі» (пра- ведники), бачили темря- ву, пекельний, безбожний свій стан. В Новому Завіті той, хто відкриває покая- нням «очі», бачить «Світло» (Христа: «Я є Світло»), бо: «Нині (вже 2000 літ, як по- чався цей Восьмий, Не- вечірній День — В.А.) все наповнилося світлом (Ду- хом Святим — В.А.), небо і земля, і глибини підземні (преісподня, пекло — В.А.); нехай святкує **все творін- ня** Христове Воскресіння — в Нім бо ми стверджуємось (стаємо богами по Благода- ті)». [...]

...Тому, щоб побачи- ти Воскресіння Христове і наше в Ньому, нам самим потрібно тільки відкрити очі, захотіти побачити та почути (блаженні голодні і спраглі Правди, тобто Христа, бо Христос вже сту- кає в двері їхніх сердець, вже біля дверей...). Так, ця зустріч із Христом нам буде «дорого» коштувати, її ціна — увесь ілюзорний світ, в якому ми живемо та цінуємо понад усе (ми на- стільки ототожнили себе з ілюзією, що процес пока- яння — це померти для себе ілюзорного, для свого ілю- зорного світу, з яким я став єдине ціле: «Хто хоче йти за Мною, нехай візьме хрест свій (справжню реальність, яка при виході з ілюзії стає від незвички та абсолют- ної відмінності — мукою, хрестом — В.А.) та за Мною йде... Хто хоче душі (своє ілюзорне життя, ілюзорний світ — В.А.) свою збере- ги, той погубить її (зана- пасть своє Я, іпостась — В.А.), а хто погубить душу свою (зречеться ілюзорно- го світу, в якому живе) за Мене (заради Христа, а не іншого, «комфортнішого», ілюзорного світу — В.А.), той спасе її (зцілиться, від- будеться як кафолична, божественна особистість — В.А.)»! [...]

...Євангелія, оця Бла- га (Щаслива, про Щастя)



Воскресіння. Гравюра Альбрехта Дюрера

Звістка про Воскресіння Христове і наше в Ньому, яку благовістить Церква, — це Радість Велика для всіх людей, та передусім для тих, хто перебуває у від- чаї, безвиході! На жаль, за- раз Воскресіння Христове не проповідується, «хри- стияни» зробили з Церкви релігію, яка знає, що буде воскресіння в останній день, відсилаючи кожного в далеке майбутнє, — тоді настане Щастя, Царство Боже, а нині: труд і скор- боти, розплата за гріхи... І не чують вже самі «хри- стияни» слів Євангелії Хри- стової: «Я є Воскресіння і Життя... І кожен, хто живе і вірує в Мене, не помре по- вік». Не вірою в Христа жи- вуть «християни», а ідеопо- гією, раціональним знанням (в переліку тих постулатів, які потрібно прийняти та твердити: настане останній день...). Це все відбуваєть- ся через не здатність почути Благовістя Церкви, підійти до нього без упереджень, язичницьких штампів (які

легко нав'язують Церкві, бо Вона благовістить мовою епохи, в якій несе служін- ня пробудження людей до Життя), бо форми спілку- вання ті самі, але зміст ді- яєматрально протилежний. Церква говорить одне, а ми чуємо абсолютно інше! Чому? — Бо не хочемо почу- ти Церкву, не хочемо пере- питати, про що мова, коли відчуваємо, що ми щось (чи нічого) не розуміємо! «А як це може бути?» — спи- тай Церкву, і Вона тобі осо- бисто пояснить і роз'яснить предмет непорозуміння, розвіє всі міти, розтлума- чить, про що говориться в Писанні, та покаже, що немає там ніяких протиріч — просто про одну і ту саму реальність говориться по- різному... Але ми нині втра- тили культуру спілкування, не вміємо і не хочемо чути один одного! [...]

...Христос Воскрес — а ученики в страху та невтішному горі і безвиході перебувають, ім жони- миросиці благовістять,

а вони не довіряють і слухати не хочуть (те, що їм здається нісенітницею), ба навіть лінуються перевірити, чи так воно насправді, як жониповідають. Так само і ми — Церква благовістить про Царство Боже (Христа Воскреслого та наше воскресіння), яке вже між нами та всередині нас, про Вічне Життя, Щастя, подароване нам — а ми не довіряємо (хоч жодних підстав не довіряти Церкві немає: вчення без протиріч, об'єктивних аргументів — безліч, свідків — сонми, плоди — святі — у всіх часах та епохах, умовах, чинах та званнях) та не хочемо перевірити, і залишаємось нещасними, спустошеними, перебуваємо у відчаї, живемо смертю... Від нас вимагається одне — розчуті Євангелію, зрозуміти про що мова та перевірити, чи так воно насправді! Потрібно довіритись Церкві (звичайно не безпідставно, а знати, чому я комусь довіряю) і перевірити — трохи потрудившись! Як тільки ми чуємо слово «труд» — відразу відходимо, бо хочемо Щастя даром! І насправді Царство Боже, Щастя — це Дар, який заробляти, заслужувати не потрібно, бо вже все звершилося — подарунок вже біля ваших дверей, від нас вимагається лише «труд» відкрити двері нашого будинку (серця) та прийняти Дар. (Завдання Церкви (з її таїнствами, чинами, освячення та обрядами) в цьому світі і полягає в тому, щоб через церкву-організацію (із її ієрархічною структурою, яка створена для Євхаристійного служіння Церкви) допомогти(!) нам засвоїти цей Дар (стати органічною частиною цього Дару обоження)). «Ось, стою при дверях і стукаю; якщо хто почує голос Мій і відчинить двері, увійду до нього, і буду вечеряти з ним, і він зі Мною». Христос є Царство Боже, Воскресіння й Життя — хто впусти- ть Його в своє серце, зробить Його змістом (суттю) своєї іпостасі вже тут і зараз, перейде в Щасливе, Вічне Життя, якому не буде кінця!

Фрагменти з книги «По- кайтеся! Віруйте в Єван- геліє — Царство Боже настало!» — К.: Юніверс, 2015

З духовної спадщини Старої України (XI – XVIII століття)

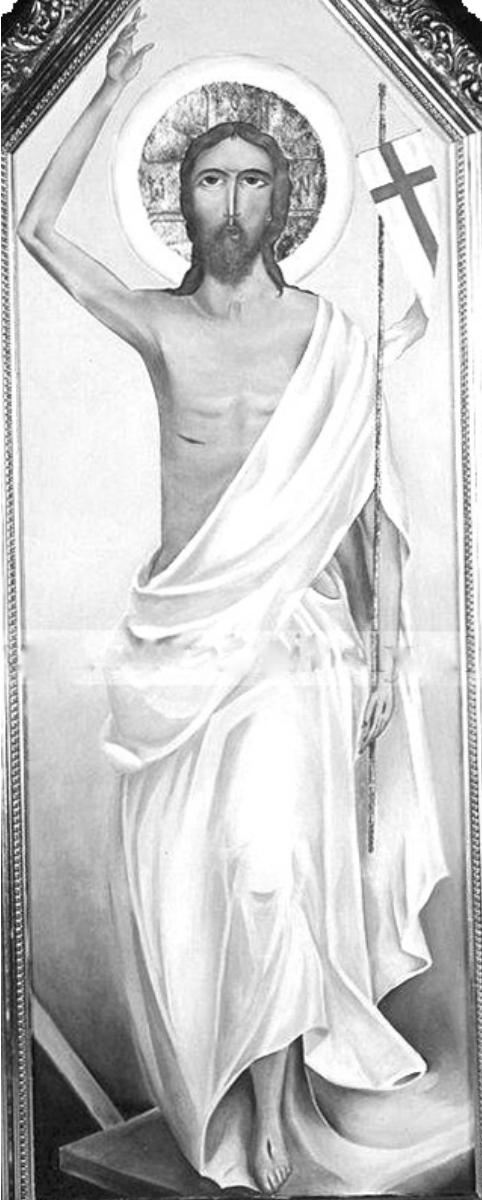
Нині відкриваємо нову рубрику, в якій будемо знайомити читачів з богословською думкою України XI–XVIII ст. Література цього періоду, починаючи від «Правди руської» св. блаженного князя Ярослава Мудрого, наскрізь була просочена православним християнським духом, адже і творилась вона при церквах та монастирях, і авторами її були (а це – видатні вчені-теологи, письменники) – високоосвічені ченці, ієрархи та священнослужителі Української Православної Церкви, адже й вся культура: книгодрукування, писемність, малярство, музичне мистецтво, – зосереджувалась навколо неї, у її лоні. Одні твори мають чисто богословський (як праці свт. Петра Могили, свт. Димитрія Ростовського), інші – полемічний, історичний або поетичний характер (Івана Вишенського, Клірика Острозького, Феодосія Софоновича, Івана Величковського, Климентія Зінов'єва). Та все ж вражає те, наскільки вони актуальні в наш час, для нас із вами, як голосно звивають вони по душі теперішнього українця-християнина, адже минають століття й тисячоліття навіть, а проблеми залишаються. Це боротьба з дияволом, що уособлює вселенське зло в усіх його формах: це піклування про спасіння душі, це протистояння із внутрішнім та зовнішнім ворогом нашої держави... Наші знамениті провідники, що й самі життям своїм здобули Царство Небесне, крізь століття промовляють до нас, як до своїх духовних чад, навчають,

остерігають, радять, захищають. Тож будьмо уважні до їхнього голосу, який не розходитьсь зі Священним Писанням, учімося, розмірковуємо, наслідуймо, виправляймося!

Джерела, з яких будемо черпати премудрість, такі: Золоте слово: Хрестоматія літератури України-Руси епохи Середньовіччя IX–XV століть. За редакцією професора Василя Яременка. Книга перша. Книга друга. – К.: Вид. «Аконіт», 2002; Слово многоцінне: Хрестоматія української літератури, створеної різними мовами в епоху Ренесансу та Бароко XV–XVIII століть. Упорядкування: Валерій Шевчук, Василь Яременко. Книга 1–4. – К.: Вид. «Аконіт», 2006; Українська поезія. Середина XVII ст. Упорядники В. І. Крекотень, М. М. Сулима. – К.: Наукова думка, 1992; Українська література XIV–XVI ст. Ред. В. Л. Микитась, упоряд. В. П. Колосова та ін. – К.: Наук. думка, 1988; Українська література XVII ст. Упоряд. В. І. Крекотень. – К.: Наук. думка, 1987; Українська література XVIII ст. Упоряд. О. В. Мишанич. – К.: Наук. думка, 1983; та ін. (про інші джерела буде вказано в процесі їх використання). Якщо твори подавались книжною мовою XI–XVIII ст., переклад здійснений нами (зокрема, преамбули до чинів «Требника» Петра Могили 1946 р. та ін.). Якщо ж був готовий переклад, подаємо його з обережним редагуванням.

Людмила ІВАННІКОВА

Зразок сучасного українського мистецтва з сайту OSONKAIBOWA



Софроній ПОЧАЇВСЬКИЙ

Сонце-Христос

Зі вступом Сонця у північні знаки зодіаку світ земний над зимою сміється, гори квітками одягає і, зір утішаючи, фарбує, а особливо коли Сонце Предвічне, з-під земних країв виникнувши, душу знову на гору спасіння підносить.

Із книги Євхаристіон, 17 ст.

Судить справедливо

Сказано-бо: не приймай свідчень брехні і не сідай з багатьма, щоб усунути правду. Належить підсудного перевірити, яке його життя і яка поведінка засвідчена слідством.

Бо невинний той, хто довго не тримає гніву, або угодник Божий, або коли любить мандрівників, чи любить жебраків, чи непорочний, і чистий від брехні, і поза всяким лукавством перебуває. Муж-бо непридатний для Бога, коли він розбещений.

Бо каже Соломон: послушайте і переконайте всіх суддів землі, що від Бога дається вам влада і сила від Всевишнього. І ще: горе тому, хто виправдовує нечестивого за винагороду і від праведника правду віднімає. Бо Бог, який дає нам владу, питає про ваші діла і помисли ваші випробує. Бо оскільки ви є служителями Царства Його, бійтеся суду несправедливого, порушити Закон Божий, відійти від Його повелінь. Бійтеся, бо скоро страшне настане вам випробування і суд суворий над тими, що володарюють, буде, бо менші заслуговують милости, а сильні випробувані будуть.

І говорить Господь: кому мало дано, з того мало спитають, кому ж багато дано, з того багато і спитають, окрім тих, хто з великим терпінням встановив правду, утвердив істину. Одні з людей через нерозуміння справжнього добра помилуються, а інші, хитруючи, спокушаються, а ще інші златолюбства ради, продаються.

«Устав великого князя Ярослава».

Переклад Василя ЯРЕМЕНКА

Анатолій РАДИВИЛОВСЬКИЙ (†1688)

Слово в час війни

Що ж у світі цьому може вам бути милішого над вітчизну? Якщо миле вам здоров'я, якщо милі жінки, діти, брати – вітчизна далеко милішою бути повинна! Бо вона вас народила, вона вас виховала, вона вас всіляким добром збагатила. Про це один з ораторів римських так мовить: «Понад вітчизну нічого кращого, нічого милішого в житті бути не може» (Ціцерон). Милі, звичайно,

діти, близькі та знайомі, але всіх єдина вітчизна обіймає, за котру хто з добрих її чад умерти не побажає, якщо хоче бути корисним для неї?

Коли б вас хто запитав, преславні й відважні воїнове, що вас спонукало во славу Божу залишити дома, жінок, дітей, братію, сестер і друзів, залишивши всі розкоші домашні, і з такою відвагою здоров'я своє покладати на боротьбу з ворогом, кажіть усі одноставно: любов до вітчизни. Коли б хто запитав, хто вас веде на такі небезпеки військові, на гострі списи, мечі, шаблі і стріли поганські, інакше не кажіть, тільки: честь Божу і любов до вітчизни. Покладайте ж тоді здоров'я на всі військові пригоди за милу вітчизну вашу; затуляйте її від куль, від стріл, від списів і шабель поганських, як муром міцним, грудьми вашими рицарськими, якщо прагнете блаженства вічного і слави безсмертної на землі й на небі досягнути.

Переклад Людмили ІВАННІКОВОЇ

Уривок

Герасим СМОТРИЦЬКИЙ

Христос неоднаково говорив до віруючих і до невіруючих

Один з дванадцятьох, на прізвисько Близнець, за промислом Божим не був з учениками, коли вони бачили Господа. На восьмий же день знову явився їм Христос, бажаючи і цього вивирити, подібно до нас, і промовив: «Мир вам!» Потім сказав до Фоми: «Дай сюди твій палець, і подивись на руки Мої, і не будь невіруючий, але віруючий!»

Він же торкнувся і промовив: «Господь мій!» Те, що сказав «Господь мій», – людську природу показує, а те, що сказав «Бог мій» – божественну сутність являє, і єдиного того Господа і Бога визнає Фома. Господа баченням і відчуттям, Бога ж розумом і вірою. Як говорить псаломспівець: «Бога торкнувся руками моїми – і не був обманутий».

Чому не відповів йому Христос, як на розмірковування нерозумних: «Чого Мене називаєш Богом? Ніхто не є Бог, окрім Того, що на небесах». Але ці слова від нього [Фоми] прийняв як єдиносушний з Отцем, і промовив до учнів, що перед Ним стояли: «Увірував, бо побачив Мене – блаженні ті, що не бачили й увірували», – тобто як ми віруємо і визнаємо.

[...] Інакше бо Христос відповідав віруючим згідно з їх вірою, і тим, що не вірують, згідно з їхнім невірством. Бо такий до Нього, як до людини простої звертається: «Учителю благий!»

Христос же, як Той, що створив його, знаючи, що серце його невірством і сріболобством, котрі є коренем усякого зла, затьмарене, викриваючи його невірство і нерозуміння, промовляє: «Ніхто не благий, тільки один Бог».

Фому ж, як апостола благорозумного, що Богом Його визнав, прийняв, знаючи, що від усієї душі і від усього розуміння з вірою безсумнівною це творить.

З передмови до «Біблії» 1581 р.

Переклад Людмили ІВАННІКОВОЇ

Свячені роси

«Оце я посилаю вас... будьте отже мудрі, як змії і прості, як голуби» (Мт. 10,16)

Священний Лис

Священний Лис, що рідний брат Сові,
Служитель вірний срібної Селени,
Тут на свої парафіях зеленех
Він сповідає зномів нехрецієних
І хрестить мавок в річці лісовій.
Він не лякає молодих звірят
Жахами Застарілого Завіту,
А про любов Христа голосить світу;
Іскриться, грає дивним самоцвітом
Його дзвінкий і сонячний обряд.
Його пісні, молитви і вірші
Для всіх є втіхою, не самоціллю,
То й Літургія їх – немов весілля,
Свячені роси і Успенське зілля –
Найкращий лік для тіла і душі.
Тут квіти фарисейства не цвітуть
І в лідери не пнуться параної,
Усі любови навчені святої,
Немовби діти матері одної,
Вони у мирі-злагоді живуть.
Тому й Господь їх щиро полюбив
І за агріхи нікого не карає,
Бо рідний лис вони вчинили раєм
І те, що там ніхто не помирає –
Для всіх – одне з найбільших Божих див.
СВЯЩЕННИЙ ЛИС – СВЯЩЕННИЙ ЛІС.

Молитва

В кожному кроці і русі,
В доброму ділі і сні,
Дію Маріє, Ісусе,
Будьте завжди при мені.
В хвилю тяжкої спокуси,
Сил додаючи в борні,
Дію Маріє, Ісусе,
Будьте завжди при мені.
Зло таки здатися мусить –
Щастям наповняться дні,
Дію Маріє, Ісусе,
Будьте завжди при мені.
Тіло й душа розійдуться,
Лишу я справи земні,
Дію Маріє, Ісусе,
Будьте в той час при мені.

Символ бджоли

Там, де Символ Бджоли
На липневому фоні світанку,
Журний клетит коси
розбудив жайворонка струну,
Там остання зоря
прагне екласти себе до останку
В чисту пам'ять озер,
повних чару, ілюзій і сну.
Там в руках трударя
утвердилась одвічна основа –
Кам'яних сторінок
нерозгадана буква жива.
Древній Символ Бджоли
перепишує знову і знову
В скромну пам'ять людей,
в вічну пам'ять людського ества.

Згоряють зорі

Згоряють зорі на своїх орбітах,
Вогнисто падають в нікуди і в ніколи
І тихо в'януть, як осінні квіти,
Чи розриваються від розпачу і болю.
Вмирають птахи в синяві високій
І стрімко кануть у жорстокий безнадії,
Знаходять забуття і вічний спокій
В зеленій всепрймаючій стихії.
І тільки люди в небеса злітають,

Коли згорають на своїх орбітах,
А на землі окови залишають –
Тіла зів'ялі на зів'ялих квітах.

Цілющих зел
всесильна благодать
І білих лілій
неповторна врода.
Я слухаю –
ліси, гаї шумлять
І просто в душу
дивиться природа.
Все, що збулось
і все, що не збулось,
Що бачить око
і помістити слово.
Нам Чин Життя
здійснити довелося
я впевнений –
НЕ ВИПАДКОВО.

Вознесіння

Пагінець з-під граніту твердого
Пробиває до сонця дорожу
І вечірній роси, і ранні
Випиває до краплі старанно,
Кожен промінь від сонця збирає,
Буде дужим – я вірю, я знаю,
Промине півстоліття і стане
понад світом він дубом-титаном.
Щоб життя людям певність явило,
Демонструючи вроцелу брилу,
Стане, стане злочасне каміння
П'єдесталом його Вознесіння.

Дорога

Терниста твоя дорога,
Жорстока твоя судьба,
Дається в посаг від Бога
Труд, хвороба, журба,
Щоб серце твоє не спало,
Щоб розум і дух не зачах,
Щоб сльози і піт змивали
Відблиск гордині в очах.

Зозулине покаєння

Зелений щит нап'яла тишина
На захист полуденної дрімоти,
Закопсали маки цвіркуна,
А сонний джміль сховався між осоти,
Гарячий жайвір до небес прилип,
Мовчазна чапля – до свого болота,
Не чути бджіл серед розквітлх лип,
Спекотний час. Яка тепер робота?..
Лише зозулі арія сумна
З верби сповзає в сонячні отави
І давня нерозгрішена вина,
І відчай неможливости поправи.

Нічний фотограф

Фотограф нічний,
що шукає красу у сутінках,
На "сочку" місця
фільтри чарівні вистороїв.
Мруть кольори.
Залишаються обриси сутностей
риб і зірок
у лоні ріки норовистої.
Блаженна снага
в долонях у ночі доброї,
Ангел світла
витає над срібними водами.
Рої золоті –

відлітають сузір'я за обрії,
Плануються доли,
шифруються тайними кодами.
Святість – краса,
ікона небес – в ідилії.
Вічність в безмежнім
єдина можливість звернення.
Чисті серця
і білі річкові лілії
у Царстві Небеснім,
без сумніву,
будуть першими.
(*сочка – староукраїнське « лінза»)

Котик

Білий котик на вербу тікає,
Білий котик тюльпанами марить,
Сторожує пташині отари
І в вологі розшарпані хмари
Розморожене сонце ховає.
Божий день – у затінку грози,
Божий світ – на порозі Обнови.
Прослуховує котик вербовий
Цей ефір Передсвяття чудовий
На чутливих антенах лози.

Жовтавий вітер

Жовтавий вітер навіває сон
Дрімає мирно скрипка в серці клена,
Вливається її снага зелена
В баєрані гами з лісом в унісон.
Стінають тіні гострі, мов мечі
Снопів світляних променисте жниво,
І мідь лісів відлунює тужливо
На клич небес в лелечинім ключі.
У вирій кличе осені сурма
А під крилом – надія і тривога
І в синю далек стелиться дорога
Одна, мов доля. Іншої нема.
Владу зів'ялим листом у траву
У цю красу золоченого раю,
І як помру, то знову оживу,
Як відлечу, то знову прилітаю.

На клавіші вітрів..

На клавіші вітрів молоденькими ще п'ятірнями
Налягає каштан, прихилившись плечем до вікна,
А під куполом дня заіскрила зінця піснями
І хоралом надії відгукнулась у серці весна.
Я звіряю по ній і роки, і щастливі хвилини
І струмить по мені в ранок цей весняний з небуття
Мого власного «Я» щось таке невовиме і плинне,
Що вінчає мене вічним фактом людського життя.

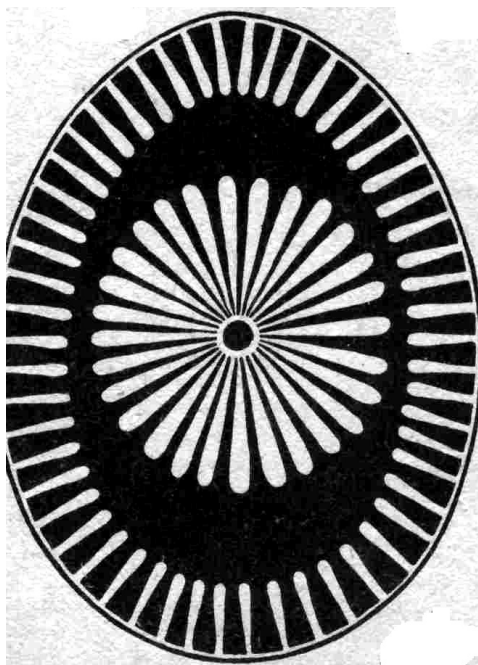
Володимир ВІТТ – священник, поет, музикант. Народився 14 липня 1955 року в с.Потוריця Сокальського району на Львівщині.

Після закінчення восьмирічки та Сокальської музичної школи навчався в Дрогобицькому музичному училищі. Проте поетична муза не давала йому спокою: «Рими і ритми постійно ніби циркулювали в моїй крові і постійно переслідували мене», – згадує о. Володимир. 1974–76 рр. – служба у військовому оркестрі МВС на Подолі у Києві. Було важко. Але всі негативи військового невипіництва перекирвало перебування у Києві. «Місто – красень! Краса – неймовірна». До 1980 року працював вчителем музики. Але мав потаємну мрію стати священником, про яку в ті часи говорити вголос було небезпечно. Невдовзі В. Вітт поступив до духовної семінарії. У 1984–1990 роках служив у с. Витків, що на Радехівщині. 1990 року Митрополит Володимир Стернюк призначив о. Володимира деканом Сокальського району і настоятелем церкви свв. Апп. Петра і Павла. 1994 року на запрошення Владики Ізидора Борецького єпарха Торонта і Східної Канади разом з родиною переїхав до Монреалю. Тепер має дві парафії – Св. Духа (Монреаль) і Св. Василія Великого у містечку Ялшін. Водночас виконує деканські обов'язки.

Не розлучається о. Володимир і з музикою. Пише пісні на власні поезії. Грає на багатьох інструментах. Має цілу колекцію різних музичних інструментів. Серед них: гуцульські флюярки-фріпки, котрі сам же виготовляє, також сопілки, панфлюти (най), окаріни, дудук, флейта, сопрановий саксофон.

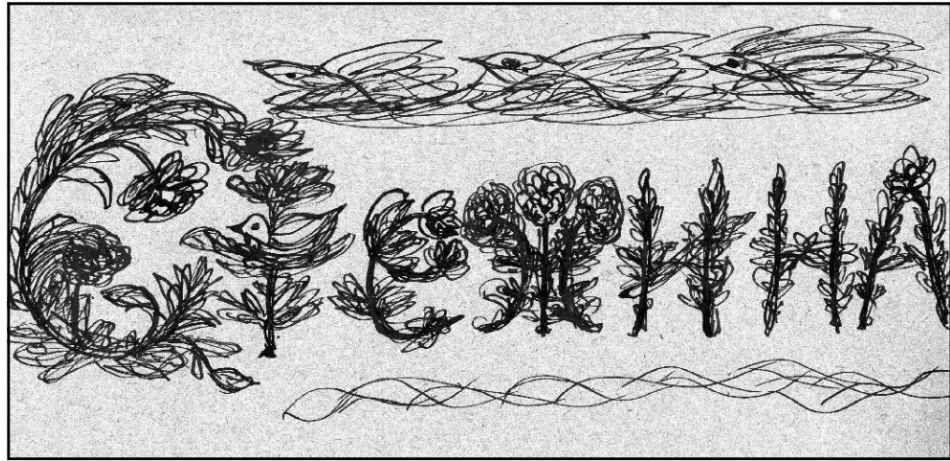
Видав дві поетичні збірки: «У калейдоскопі літ» – 1992 рік і «Свячені роси» – 2003 рік. «Можливо, буде ще одна... З досвідом стаю все більше до себе вимогливим. Тому вірші з'являються на світ не часто, – зізнається о. Володимир. – Поет як мати. Він хоче народжувати у світ тільки ГАРНИХ і МУДРИХ дітей. Це є моя головна формула поезії».

о. Володимир ВІТТ
Монреаль, Канада



Зацвітуть тюльпани

Зацвітуть тюльпани жовто і червоно,
Забричить кадило п'янок-благовонно,
По святинях Божих залунають хори
І медові дзвони збудять сонні гори.
Україно мила, краю мій далекий,
Батьківщино мирна пастівку й лелеки,
Мальви та барвінку, полину та м'яти
І душі моєї незамінна втрапо.
Мій незмірний жалю, невимовний
болю,
Я за тебе, Ненько, щодня Бога молю,
Шлю тобі привіти через океани,
Вірю, що й для тебе Світлий День
настане.
Бо з часів прадавніх так ще не було,
Щоби зло на світі довго панувало.
І в Христовій силі Правда перемаже,
Нам це гарантує Воскресіння Боже.



Ігор КАЛИНЕЦЬ

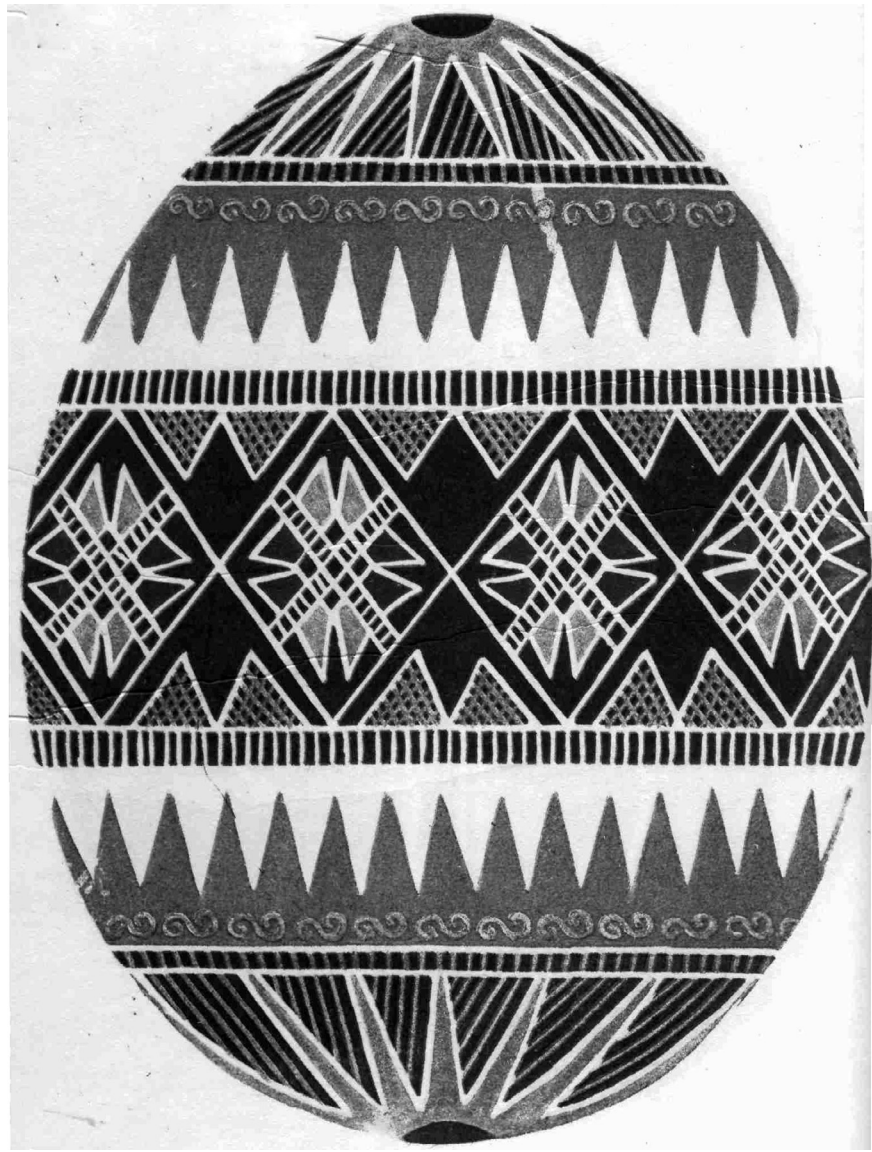
Квітна неділя

Ми на сонечко святе
маємо надію:
все росте, все росте
у Квітну Неділю:
сонце засвітило —
базьки розпустились!

Бо лоза звістує —
вона свято чує,
що вже недалечко
свячене яєчко:
крашанки, крапанки,
скробанки, дряпанки,
писанки, галунки —
сонячні пестунки!

Лоза б'є, лоза б'є,
делікатно, гречно.
І хоч в мене сила є —
не велить сердечко:
лозу ж посвятили —
базьки розпустились!

Бо лоза звістує —
вона свято чує,
що вже недалечко
свячене яєчко:
крашанки, крапанки,
скробанки, дряпанки,
писанки, галунки —
сонячні пестунки!



Як виникли крашанки-галунки

Переповідка

На те воно й диво, що майже неможливо його пояснити. Бо людина міркує, а Господь — керує. І невідомий нікому в світі Його замисел: ані в нашій рідній Україні, ані за морями-океанами.

Якось у невеличкому ізраїльському селі жив бідний селянин. Одного разу ніс він у кошику яйця, щоби продати на базарі (сім'я у нього була велика, а заробітки — малі). По дорозі зустрів натовп людей, римських

вояків і Христа, який, знемагаючи, ніс хреста на гору Голгофу. Заболіло в того чоловіка серце, уявив на місці страдника свого сина... Залишив на дорозі кошик і почав допомагати Ісусові. Коли ж повернувся, то побачив, що яйця у кошику стали червоними, як відсвіт сонця на присмерковому небі, як знак люблячого серця Господнього Сина.

З тих пір і фарбують галунки до Великодня.

Аделя ГРИГОРУК

Прийшов Великдень

Прийшов Великдень!
Божий люд радіє,
І сонце з висоти
Шле радісний привіт.
Здається, в серці кожному
Весніє
Любов пречиста,
Як вишневий цвіт.

Душа у Бога
Просить благодаті
І миру, спокою
І ласки із небес.

Щоб Україні
Із руїни встати —
Благаємо цього,
Як чуда із чудес.

Блакить сяйливе
Землю обіймає,
Неспинно летить
Із Господніх плес.
І ангел білий
Крила розгортає —
Христос воскрес!
Воістину воскрес!

Людмила ГРИДКОВЕЦЬ

БОЖИЙ ПОЦІЛУНОК

Жив собі в одному лісі маленький їжачок. Його гостренький носик з цікавістю витягувався з-під твердих і колючих голочок, маленькі лапки швидко дріботіли листяним килимом, що вкривав лісові долівки. Звичайний маленький їжачок. Але було в ньому щось незвичне, щось таке, що вирізняло його з-поміж усіх лісових мешканців: їжачок завжди був на самоті. Інколи здавалося, що він із сумом тихо зітхає, проте ніхто не міг наважитися поговорити з ним, бо варто було комусь наблизитися до їжачка, як пухнасте тільце ховалося за страшним панциром із гострих і колючих голок. Ніхто вже й не пам'ятав, як їжачок опинився в цьому лісі. Також ніхто не міг згадати, якою є їжачкова усмішка. Зате всі добре бачили його колючки. Тож усі звірята в лісі обминали цього похмурого сусіда. Так би все тривало хтосьна скільки, якби не одна подія...

Якось у гості до своєї бабусі з сусіднього лісу завітала маленька Білочка. Вона йшла лісом і раділа. Раділа з того, що на небі сяє сонечко. Тішилася тим, що Господь подарував їй цей день і гостину в бабусі. Маленька Білочка співала із пташками, гоїдалася на гіллі разом із вітром і уявляла себе маленьким ангелом, що розправивши крила, літає над землею та допомагає всім, хто потребує підтримки...

Відштовхнувшись від гілки старої дички та замруживши від задоволення очі, Білочка стрибнула на галявинку й занурилася у м'яку, шовковисту траву. І не встигла вона розплющити оченята, як відчула гострий біль, що пронизав її носика. Перед нею сидів недоволений їжачок:

— Ти чого тут розстрибалася? Іди геть! Це моя трава і моя дичка.
Їжачок чекав, як Білочка почне сперечатися, і в передчутті сварки ще більше насупився. Яким же було його здивування, коли руденька промовила:

— А хочеш я тобі щось подарую?
Їжачок аж оторопів від несподіванки: досі йому ніхто, ніколи й нічого не дарував! Принаймні так він думав.
— Не треба мені ніяких подарунків! — отямившись, промовив їжак. — Іди собі геть! Бавилася досі поміж гілками — то й далі бався. Нічого до мене чіплятися!

Та Білочка, здається, не чула його слів. Вона хитрувала всміхнувшись і мовила:
— А я можу подарувати тобі те, чого ні в кого більше немає!
Хоч як намагався їжачок зробити байдужий вираз на своїй мордочці — навіть відвернутися хотів, але цікавість усе ж таки перемогла. Він аж висунув свого гостренького носика, щоб якимось наблизитися до Білочки, та спробував розгледіти, що в неї там у лапках. Але вони були порожні... Ні-якого подарунка! Порожні лапки!

Розчаровано зітхнувши, він уже збирався піти собі геть. Та Білочка зупинила його:

— Я подарую тобі сонячного зайчика.
— Сонячного зайчика? — з подивом перепитав їжачок. — Навіщо він мені?
— Невже ти не хочеш отримати поцілунок від самого Бога?
— Поці-лу-нок від Бо-га? — здивовано протягнув їжачок. — Це як?
Білочка піднесла свої маленькі лапки до сонячного промінчика, котрий пробився до них через невеличку дірочку в листочку дички. І їжачок побачив, як долоньки руденької наповнилися ніжним жовтуватим світлом. Вона пригорнула їх до свого серця — і тут трапилося щось неймовірне: Білочка сама ніби наповнилася цим світлом! Білочка ніжно всміхнулася і промовила:

— А тепер спробуй ти!
Їжачок на мить завмер у ваганні. А потім несміливо протягнув свої лапки до сонячного промінчика — і несподівано побачив, як на них раптом замешкав сонячний зайчик. Тож Бог справді поцілував його долоньки! Ця думка трохи налякала його. Але бажання відчувати ніжний теплий дотик ще раз було сильніше за страх. Він знову простягнув лапки — й увірвався ніжністю сонячного зайчика, пригнітив їх до грудей.

Їжачок раптом відчув, як маленьке сонячне зайченятко радісно застрибало у нього всередині, в самому серці, та своїм поцілунком розтопило застарілу кригу. Вперше за багато місяців йому захотілося радісно заспівати! А ще — з кимсь поділитися своїм сонячним зайчиком, дарунком від Бога. Божим Поцілунком.

Сабія

Мені часто снилися страшні потвори, яких дерев'яні голови оздоблюють кілі човнів на ріці Сан Франціско. Вони намагалися мене зловити й пожерти, але я молився до Богородиці Ласки, знімався над землею, і вони не могли мене досягнути. Молитись навчила мене ще матуся, коли я був зовсім малий, і молитва залишилась мені найбільшим скарбом на світі, хоч скарбів ми ніколи не мали, крім старого синника й лахміття, яке нас прикривало. Батька в мене не було, як і в інших вуличників цього міста, що купається в рослинності, чудових старовинних церквах та різнобарвних будинках на горбі й віддзеркалюється в морі, коли воно спокійне.

Одного ранку я прокинувся біля холодного материного тіла. Пригадую собі, що я дуже плакав, і що потім опинився в якомусь будинку серед дітей різного віку, що насміхалися з мене й прозивали плаксієм і сином жебракчи. Я втік з того дому, хоч там давали їсти, а я завжди чомусь голодний. Зрозумів однак, що жебрати — щось погане, тому не приставав до шайки бездомних дитлахів, які жебрали й обкрадали. Від мами я знав, що красти — гріх, що Богородиця того не любить і не охоронятиме зподія в сні від страшних потвор.

Тепер мені сниться, що лежу в бавовняній піжамі в справжньому ліжку з матрацом і білою постелею, що хтось цілує мене в чоло й лагідно мовить:
«Ставай, синочку, скупайся, вдягнися, поснідаємо й підемо разом до школи».

Я боюся відімкнути очі, щоб цей сон не розвіявся. Так приємно це полегати й повторити його від самого початку, бо потім знову прийде до-

вге чалапання по базарі в пошуках за людиною, якій треба занести до дому скриньку з адвокатами, або тягнути під гору візочок повний городовини.

... Голодний плентаюся між людськими ногами з надією заробити собі на горнятку кави з молоком і булочку в придорожному кіоску, або хоч на шматок черствого хліба, що його труть на посилку до котлетів, яких я раз смакував на Різдво, коли Отець Бенто закликав маму й мене поїдати на патіо церкви. Тоді я зайшов до середини й познайомився з Богородицею Ласки та зразу відчув до неї велике довіря. Часом я заходив до неї з проханням, і завжди скоро потім десь обідав, або навіть діставав від когось якусь дранку.

Коли я втік із сиротинця й не знав, куди мені подітися, пішов із плачем до церкви. Тоді здавалося мені, що Богородиця Ласки погладила мою чуприну.

На базарі, під деревами, разом із своїми птахами в клітках, розмістився Анізіо, закликаючи покупців, щоб оглянули його товар. Як тільки він мене узрів, почав кричати: — Я ще зловлю тебе, розбішако, й перемелю, як цукрову трощу!

Ага! Хай спробує мене зловити! Я заграв йому флейту на носі і дав п'ятям знати, при тому майже перевернувши дону Клярю, вчительку з народної школи. Всі її знають, вона — вдова, якій я часом допомагав нести кошик з базару до дому з віконницями в дерев'яні ґрати.

— Куди ти біжиш, хлопче?
— Втікаю від Анізія, бо він хоче мене побити.

— Не думаю, що Анізію бігтиме за тобою, бо не зможе залишити сво-



їх кліток без охорони, — всміхнувшись дону Клярю. — А допоможеш нести кошик з помаранчами?

Я взяв кошик і радів майбутнім заробітком на сніданок.

— А за що Анізіо хоче тебе погамселити?

— Він — поганий. Ловить і продає пташок. Раз піймав сабія, а то найспівучіший з усіх птахів. Бився крилами об клітку, жаль було дивитись. Як Анізіо обернувся до якогось покупця, я відімкнув дверцята, й сабія полетів собі в зелень. Тепер не буде дурний і не дасться знов зловити!

Коли я сидів потім у кухні перед горнятком кави з молоком, шматком кукурудзяного коржа, великою кромкою хліба з повидлом і двома бананами, дону Клярю мені приглядалася.

— Де ти живеш, Шіко?
— Як де? Всюди.
Вона усміхнулася. — А де твій тато,

Віра ВОВК

твоя мама? — Тата я не мав, а мама померла. — Мені тоді набігали сльози на очі, але я не заплакав, щоб дону Клярю не вважала мене плаксієм.

— Скільки в тебе років? — Сім.
— Зовсім як Павльо ... — вдумливо сказала. — Я ховала синові речі на пам'ять, але не треба...

Пішла до кімнати і повернулася з новенькими речами: білизною, сорочкою в кратки з кишенюкою, такою, як я завжди мріяв мати, а також штаними до колін і шкіряними сандалами...

— Шіко, а ти вмієш писати, читати, рахувати?

— Писати й читати не вмію, зате рахувати можу навіть до сто! — Дона Клярю сердечно засміялася. А потім споважніла, глянула пишно на мене й спитала:

— Хочеш бути моїм сином, Шіко? Моє серце безумно заколатало.

— Чи зможу вас називати мамою? — Але зараз потім я страшенно перелякався. Я став від столу й сказав:

— Я вуличник... і трохи як сабія...

Вона нічого не відповіла й сиділа неповоротно поруч, але коли я глянув, узрів дві сльози, що спливали по її лицю.

Тоді Богородиця Ласки взяла мене за плечі й кинула на груди дони Клярю.

Ми разом плакали й сміялися.. Скільки часу я не знав пестощів і материнських поцілунків!

Боюся розплющити очі, щоб сон не скінчився, але відчуваю лагідну долоню на своїй голові:

— Ставай, мій Сабію! Скупайся, вдягнися, поснідаємо й підемо разом до школи. Відмікаю повіки:

— Мамо!

Арина ПОТЬОМКІН

ЛЮБОВ НАВЧИЛА РЕМЕСЛАУ

Юдейська мудрість каже: «Той, хто не навчив сина ремеслу, не годед називатися батьком».

Я народився без батька. Мати казали, що його забрали вночі горезисного тридцять сьомого року. В дитбудинку, куди привезли мене після голодомору сорок шостого, був столярний гурток. Після школи мені подобалось мати справу з деревом (це, певно ж, од дядька Хведося). Неохоче залишав заняття, коли вихователя, котра віднайшла в мені схильність до віршування, часто-густо забирала мене для підготовки до якогось свята чи для роботи над газетою. Так і лишився я зі знанням порід дерев, а руки нічому путньому не навчилися. Освоював різні ремесла од майстрів своєї справи і як умів передавав згодом синам.

Але задумувалася ця оповідь про ремесло не з метою розповісти про свій невдалий досвід, а про царського сина, що, звісна річ, за такого бать-

ка не знав ні голоду, ні дитбудинку, а в разі потреби міг мати найкращих учителів.

Це було в давній Персії. Не знати як син володаря країни закохався в доньку чабана і захотів узяти її за дружину. Прийшов до батька за благословенням. Не стримуючи гніву, той закричав: «Я - цар, ти — син царя. Як можеш ти одружитися з такою нерівнею? Викинь це з голови! Я сам знайду тобі дружину!»

Жодній принцесі не хотів віддати своє серце юнак, і цар змушений був врешті решт погодитись із сином. Послав до майбутньої нареченої сватів. На превеликий подив почувли ті відповідь красуні:

«Якому ремеслу навчений царський син? Що здатний робити своїми руками?» «Царський син не мусить робити нічого самотужки. Є на те слуги...»

«Передайте тоді женихові, що я золотюся на шлюб тільки тоді, як він навчиться

робити щось своїми руками».

Засумував принц, почувши відповідь коханої, але був не з тих, хто чваниться походженням. Вирішив будь-що навчитись ткати килими. Найкращі майстри тішилися своїм здібним учнем, бо він не тільки зумів добре ткати, а й робити на килимні малюнки і навіть тексти.

Тільки побачивши власноручну роботу принца, донька чабана зголосилася стати його дружиною. І невдовзі вразила самого царя і своєю красою та поведінням, і неабиякою кмітливістю.

Принц полюблив ходити містом без охоронців, роз-



мовляти з простим людом. Якогось разу привітав його незнайомець і запросив у гості. Принц погодився і опинився... в помешканні, де хазяйнували розбійники, розправляючись по-своєму з багатими людьми. Довірілого юнака чекала неминуча

смерть, бо вбивці не впізнали в ньому царського сина. Обшукали юнака і на свій подив знайшли в його кишенях не гроші, а ... соломю.

«Я вмію ткати гарні килими, — пояснив принц. — Якщо дасте вдосталь соломю, то зроблю таке, за що мій батько-цар дасть вам скільки захочете золота, щоб викупити мене».

Розбійники погодились і килим дивної краси був готовий. Поміж візерунками був на ньому ще й текст, який гвалтівники не помітили чи просто не зуміли прочитати. Віднесли килим у царський палац. Дружина принца прочитала й показала цареві. Той ж миті разом з тим, хто приніс килим, було послано вояків і невдовзі принц повернувся додому.

«Люба моя, — обіймаючи красуню-дружину, шептав юнак, — тільки завдяки тобі я лишився живим. Твоя вимога мати ремесло в руках врятувала мене од неминучої смерті».

Педагогічна сторінка

Св. Миколай Чудотворець та його прославлення у Києві

Угодник Божий Миколай Чудотворець народився у 257 р. в родині багатих престарілих християн Феофана та Нонни, які жили в малоазійській країні Лікій, у місті Патри. Господь послав на Землю Св. Миколая у часи жорстоких переслідувань християн імператором Валеріаном. NIKOLAOE грецькою мовою означає «переможець людей»; і дійсно, у житті він переміг багато злоби людської.

Святитель Димитрій Ростовський у «Житті Святих» розповідає, що під час хрещення чудесне немовля саме стояло в купелі впродовж трьох годин, що знаменувало його майбутню непохитну віру в Святу Трійцю.

За порадою дядька дитини, єпископа Патарського, батьки присвятили сина свого служінню Господу. У дитинстві він сам обрав собі вчителя книжної грамоти, назвавши його ім'я, та провадив свій час у читанні Св. Письма, у постях і молитвах. Ще дуже молодим Св. Миколай був висвячений на пресвітера та присвятив усього себе служінню своїй пастві, роздавши багату спадщину нужден-

ним та страждущим, роблячи добро таємно, не чекаючи подяки. Він мав бажання жити у далекому монастирі пустельником, але Господь уві сні наказав йому: «Це не твоя нива, повернися до людей, щоби прославився у тобі ім'я Моє», і Миколай скорився Божій волі. Ведений Святим Духом, він прийшов до столиці Лікій – міста Мири, де тоді відбувалися вибори архієпископа, і зайшов у храм. Там чудесним чином його упізнали як помазаника Божого та обрали пастирем християн всієї Лікій. Багато випробувань випало на його долю в період жорстоких гонінь на християн імператором Діоклетіаном (переслідування, ув'язнення), проте він непохитно обороняв християнську віру та свою паству. Все життя його – безперервний подвиг за віру.

Свята Церква іменує Миколая-угодника «богомудрим, прославляє його як «тверде православ'я укреління», «чесное носило і похвала Пресвятій Трійці», «великого обороня чхристиянськх чудотворна ікона XI ст. Миколай «Мокрий» була прославлена по всій Русі. З того часу за молитвами до Святого Миколая перед його чудотворними іконами і досі чиняться чуда зцілення і допомоги.

Наталія РОГОЖИНА

Першому Нікейському Соборі у 325 р. він захистив непохитною вірою своєю трічнх єдність Божества проти еретика Арія. Він був окрасою Собору, який прийняв «Символ віри», церква нарекла його «правилом віри».

Святий Миколай дожив до глибокої старости і спочив у місті Мири 6 (19) грудня 343 р. А в XI ст. його нетлінні мироточиві чудотворні мощі, через загрозу нападу і осквернення від сарацинів, були перевезені в Італійське місто Бар. Це сталося 9 (22) травня 1087 р. Перевезення мощів супроводжувалося багатьма чудесами зцілення в Лікій, Італії.

На Русі перше чудо угодника зафіксоване у Києві. Це – врятування немовляти від потоплення і перенесення його, мокрого, на хори Софійського Собору під ікону Миколая. Завдяки цьому чудотворна ікона XI ст. Миколай «Мокрий» була прославлена по всій Русі. З того часу за молитвами до Святого Миколая перед його чудотворними іконами і досі чиняться чуда зцілення і допомоги.

Аделя ГРИГОРУК, м. Косів

Казка

Ця історія могла б ніколи не трапитись, і ніхто б про неї не переповідав ось уже кілька літ, якби... Але саме з такого «якби» й розпочинаються на світі всякі дивовижні пригоди.

Отож однієї погожої днини протоптаного стежкою, що вела в гірське село, йшов собі якийсь хлопець. Ну йшов та й ішов, ніхто на нього не звертав уваги, щоправда й людей поблизу не було. Працювали: хто у лісі, хто на городі чи на сінокосі – кожен мав свій клопіт.

Хлопець, видно, був приїжджий, бо роздивлявся на всі боки, часто зупинявся, прислухався до шуму верховіть, співу пташок, милувався барвистими квітами, що цвіли обіч стежки. Місцеві ж мешканці звикають до гірських красвидів і не дивуються з їх краси.

Захопившись метеликом, юнак якось незручно став на камінь. Той зірвався і покотився вниз. Хлопець упав. Він мабуть пошкодив ногу, бо різкий біль не дав йому підвестися.

Що робити? Хлопець попробував покликати на допомогу, але його голос глухою луною загубився в лісі. Він став повзти по стежці, однак з цього нічого доброго не вийшло: гостре каміння впивалося в тіло, на руках обдиралася шкіра. А нога розпухла і почала червоніти.

Тут почулися дзвінкі голоси, а незабаром і троє діток показалися на плаїку1. Вони здалеку побачили незнайомця й за кілька митей були біля нього.

– Ви хто? – запитав найстарший.
– Подорожній.
– А я – Юра, а це – Олексик і Марічка. – А вас як звати?
– Микола.
– Що ж з вами сталося, що лежите посеред стежки? – наперебій запитали молодші хлопчик і дівчинка.
– Та от: ішов, йшов – і впав. До того ж, напевно, ногу вивихнув, – відповів юнак.

– А йти можете? – співчутливо запитав Юра.
– Ні. Нога дуже болить.
– Залишайтеся тут, – а я йду за татом. Він щось придумав, – і Юрчик майже бігцем подався стежкою.

Чекаючи на тата, діти розговорилися. Вони розповіли, що живуть неподалік. Улітку – вдома, бо канікули. Коли настає осінь – то в інтернаті, бо мами в них немає, та й до школи ходити далеко. А зараз тато з вуйком2 Павлом будують хату, бо їхня згоріла торік улітку: поцілила блискавка під час грози.

– А де ж ви спите? – запитав юнак.

– У колибі. Там і ватерник3 є, щоб їжу готувати.

– Правда, дим по всій колибі, коли дрова сирі, – додала дівчинка. – Але то нічого, зате комарів нема.

І діти весело розсміялися.

Якраз на це підійшло двоє чоловіків із найстаршим хлопчиком.

– Слава Ісусу! – привіталися чоловіки. – Що то за недобрый трафунок4 з вами стався?

Хлопець показав на ногу. Один з чоловіків, тато дітлахів, уважно обдивився її, ретельно промацав паль-

цями і заспокоїв:
– Не біда. Зараз вивих управимо, і все скоро минеться.

Він став біля юнака на коліна, взяв його ногу в свої руки і раптово потягнув на себе. Хлопець скрикнув від болю.

– Ну ось і все. А тепер – додому, – скомандував тато.

Чоловіки підняли хлопця на складені руки. Він обхопив їх за плечі – і так невдовзі добралися до колиби. Удома господар, а його звали Петром, узяв якусь мазь, приклав її до ноги й обмотав чистою полотниною. А потім вони їли кулешу з бринзою, що дуже посмакувала юнакові. Дорослі й діти пішли до роботи, а його залишили самого – відпочивати.

На другий день юнакові трохи полегшало, однак ходити ще не міг. І Петро, і його брат Павло вмовляли залишатися – колиби не пересидить. А їсти – що Бог послав: молоко, кулеша, сир, бринза. Самі харчуються і вам стане.

Так молодик несподівано затримався в цій небагатій, але гостинній господі.

Петро з Павлом досвіта вставали і бралися за будову – квалілися до зими поставити хату,

аби дітям морози не дошкуляли. Марічка порала хатню роботу, Юрчик з Олексиком доглядали за маржиною5, допомагали татові й вуйкові на будові.

Юнакові подобалася ця родина: якось усе в них було згайдно й мило, ні на що не нарікали, нікому не заздрили, не сварилися. Жили, покладаючись на власні руки, задовольнялися, чим

мали, – і були щасливі.

Несподіваний гість нітрохи подарів не обтяжив. Навпаки: у хвилини відпочинку Петро і Павло із задоволенням гомоніли з ним, розпитували про всяку всячину, великі міста й країни, бо самі з рідних гір далеко не їздили: якось не приходилося. А юнак видно побував у різних кінцях світу, бачив немало чудес, про які охоче розповідав.

Особливо полюбili його діти: і те розкажуть, і се. Чому люди бувають добрі і злі, а не всі добрі, і чому хочуть переселитися на інші планети – хіба на землі мало місця для всіх? І чи справді папороть цвіте, як ото говорять? І ще багато-багато запитань, відповіді на які слухали, затамувавши подих. Натомість діти частували його лісовими ягодами, співали співанок і грали на флюяці6.

Петро з Павлом зауважили, що відколи хлопець у них, хата наче сама росте, робота йде жваво, без утоми, а інструменти аж співають у руках. От уже й верх звели і заокреслили його фаніними7 квітками, що Марічка нарвала на царинці8 з цієї нагоди.

За вечерею, коли всі зібралися за столом, хлопець сказав:

– Я всі ці дні жив у вашій хаті, ви годували й лікували мене. Але мені нема чим заплатити за вашу турботу. Однак я не хочу залишатися невдячним, і тому зроблю те що можу. Дивіться!

Він вииняв зі свого наплічника коробку з маркерами, підійшов до стіни колиби й намалював на ній ягнятко. Зеленим кольором зафарбував руно, окреслив голубі очка з довгими віями, а на шиї повісив золотий дзвіночок на голубій стрічці.

– Це ще не все, – мовив хлопець. Він узяв із полиці сопліку, на якій діти вчили його грати, і дмухнув у неї.

Ягня стрепенулося. Хлопець тричі плеснув у долоні й

заграв.

Ягня зіскочило зі стіни і почало танцювати. Золоті переливи дзвіночка ніжно приєдналися до звуків сопліки, творячи прекрасну мелодію.

Коли музика затихла, ягнятко вклонилося і зайняло своє місце на стіні.

І діти, і дорослі зачудовано мовчали.

– Це ягнятко принесе вам більше грошей, ніж я міг би дати, – сказав хлопець. – Кожного разу, коли у вас зберуться люди, плесніть три рази в долоні, заграйте на сопліці, і воно танцюватиме. І всі охоче платимуть за таку дивовижу. Однак пам'ятайте: ягня ніколи не повинно танцювати для однієї людини.

Вранці хлопець узяв подаровану дітьми сопліку, заховав її в наплічник, попрощався і пішов.

Звістка про незвичайне ягня блискавкою облетіла гірський край. До Петрової колиби безперестанку йшли люди і просили, щоб ягня їм танцювало. Всі були в захваті від побаченого і без понукань кляли в скарбничку хто гривню, хто п'ять, а хто й сотню. Завдяки цьому Петро з Павлом закінчили хату, змурували теплі печі і вже не боялися, що їх з дітьми застане холодна зима.

І все пливло б своєю чергою далі, але одного дня зупинилися біля їх колиби три чи чотири розкішні автівки.

З них вийшли кремезної статури чоловік і з десяток міцних молодиків. Усі попростували на обійстя. В колибі на той час сиділо кілька місцевих гуцулів, та приязно про щось гомоніли між собою.

Увійшовши, здоровань, не церемонячись, наказав усім вийти. В замішанні люди не знали, що робити. Тоді дужі хлопці за плечі повипихали їх за двері.

Здоровань відіслав охорону на двір, роззирнувся навсбіч, побачив ягня і сказав йому:

– Ану танцюй!

Але ягня навіть не поворухнулося.

– Господаря сюди! – гаркнув здоровань.

Володимир ТИТАР

Вітер і дуб

Вітрисько Дуба

Хлопцв за чуба –

То в боки хилить

Що має силу,

То вгору тягне

Й вирвати пране.

Як не старався,

Дуб не піддався,

А ще ж напуживсь,

М'язи напружив –

В яр крутий кинув

Вражого сина!

Петро КОРОЛЬ

Навесні

Навесні в гайок піду,

Першу квіточку знайду,

Біля квіточки помрю,

Разом з нею порадію,

І вона всміхнеться

До могого серця.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Квіточка

Розквітла в полі квіточка,

Синенька та ясна,

Шумить-співає річка:

«Весна! Весна! Весна!»



Гравер Тит. Святий Миколай. 3 книги «Пречистніє акафисти всеседмичній» 1709, Чернігів

Варта заштовхнула Петра в колибу.
– Накажи, нехай танцює!

Петро намагався пояснити небажаному гостеві, що ягня не буде танцювати для однієї людини, але ще більше вивів того з терпіння.

– Хай танцює, здоровань, не церемонячись, наказав усім вийти. В замішанні люди не знали, що робити.

Тоді дужі хлопці за плечі повипихали їх за двері.

Здоровань відіслав охорону на двір, роззирнувся навсбіч, побачив ягня і сказав йому:

– Ану танцюй!

Але ягня навіть не поворухнулося.

– Господаря сюди! – гаркнув здо-

ровань.

Тут ми збудуємо відпочинкову базу

для іноземців і будемо загірбати гроші лопатою. Не те що цей дурень!

– А ти, – повернувся він до Петра, – негайно забирайся звідси!

– Що ви таке кажете? – спантеличено перепитав Петро. – Чому я маю йти зі своєї хати?

У колибу майже вбіг схвильований Павло, а за ним – перелякані діти. Марічка, передчуваючи нещастя, не могла стримати плачу. Місцеві ґазди9 тиснулися на ґанку, не дуже добре розуміючи, що тут відбувається.

– Геть! – уже не кричав, а ревів здоровань, буряковіючи від злости. – Щоб за п'ять хвилин духу вашого тут не було!

Він повернувся до охорони, щоб

Микола БЛИЗНЮК

Кольоровий

хлопчик

Кольоровий хлопчик

У помаді щічки, вуха:

Знов сестричку не послухав.

Тільки сплеснула в долоні:

— Замазура ти сьогодні!

Петрик пояснив охоче:

— Ні, я кольоровий хлопчик.

Малюнок

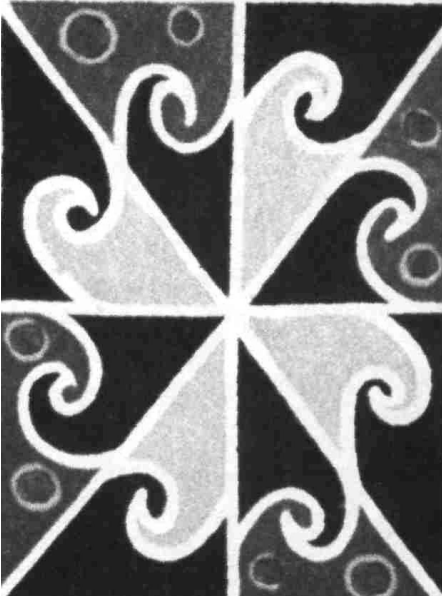
*Кицю я намалював
Не окату, як сова.
Показав малюнок киці.
Мружить кішечка очіці.
Щось муркоче про своє
І себе не впізнає.*

Мамай

*Грає сивий на бандурі
Грає щиро так,
Не схилиється в зажурі –
Адже він – козак!
Слухають дніпровські плавні,
Слухають степи,
В Україні нашій славіній
Воленька не спить
Усміхнувся дуб кристалий:
– Грай нащадкам, грай!
Хто ще зможе так заграсти?
Лиш козак Мамай.*

Бойовий гопак

*Жвавий танець наш гопак
Затанцює й не козак.
Може, ще не чули ви:
Є гопак і бойовий.
Щоб його затанцювати,
Треба дух козацький мати.*



МАЙДАН

МИ В ЕПОСІ, ЯКА НАРОДЖУЄТЬСЯ

На запитання головного редактора Раїси ЛИШІ відповідає відомий громадський діяч, народний депутат України І скликання, голова Асоціації українських банків Олександр СУГОНЯКО

Р.П. Пане Олександр, як би Ви охарактеризували сучасний історичний момент в Україні і у світі? У чому полягає смисл теперішніх цивілізаційних трансформацій? Які, на Ваш погляд, головні причини цивілізаційної кризи та її небувалого загострення? Адже все це не є випадковим – хаос, зіткнення, збурення людства... Воно вже раніше чимось підготовлене. І очевидно промовляє людині про необхідність певних кардинальних змін? Що Ви про це думаєте? Куди ми йдемо?

О.С. Сьогоднішній світ, сьогоднішній стан людства – це матеріялізація плотської мудрости, тої «мудрости», що в Біблії називається божевіллям. Секуляризація людства перейшла допустимі межі. Тобто причина кризи, занепаду, мерзоти запустіння, на мою думку, полягає в тому, що людство відійшло від Бога.

Мудрість серця і розум (інтелект) – це різні речі. Дуже часто сьогодні можна почути від так званих технократів: опиши, що таке правда; що таке справедливість; спільне благо – формалізуй, будь-ласка. А воно погано формалізується. Людина мудра серцем і тисячі років тому знала відповіді на такі запитання. І сьогодні така людина десь в українському селі знає. А інтелектуали, які все диференціюють, розкладають «молекули на атоми», блукають в лабіринтах своєї словесної половини, породжуючи інформацію без знань, знання без мудрости, мудрість без святости, – не знають. В підсумку плотської мудрости маємо втрату смислів, сенсу життя, бо без Бога його дійсно немає.

Така «мудрість» породила в економіці погоню за зиском, що, в свою чергу, зруйнувало стосунки людини з довкіллям. Людина з елемента, частини природи стала її користувачем, по суті – руйнівником. Гонитва за зиском – це життя на краю прірви. Мамона править світом. Пробує правити і в Україні.

Куди йдемо? Бог відає. Але Україна має шанс вирватися з полону мамони. Якщо наведемося і станемо справжніми християнами.

Р.П. Як технологізація світу впливає на людську особистість, на її духовний стан, світогляд, культуру? Чи не діє вона в певному сенсі деструктивно? Чого ми можемо чекати від такої тотальної інформаційної лавини, яка валиться на людину? І водночас – технологізація всіх сфер життя, велика відірваність людини від природи, перенесення дійства існування у віртуальний простір... Як Вам здається, чи зможе впоратися людство з усіма цими викликами? І що буде з національними культурами, з традиціями і з самим образом людини в такому світі? Чи не обернеться це врешті загрозою втрати свободи і нівелиацією та зрібінням людської особистості?

О.С. Я повернуся до першого запитання. Людство вихопило з християнства тезу про гріховність людини і абсолютизувало її. Виходячи з «гріховности людини», маніпулюючи її слабкостями, й управляла людьми й народами влада в усі часи. Але християнство вчить, що людина має бути святою, праведною. «Будьте святі, бо Я свят» – закликає Господь. «Бо покликав нас Бог не до нечистоти, а до святости», – каже апостол Павло у Посланні до солунян. Тобто уражена гріхом людина покликана до святости. Це є дві сторони людини. Дві, а не одна! Прагнення святости – базовий орієнтир життя, а не «всі ми грішні».

До речі, на наших київських пагорбах владика Варнава, що похований на Байковому цвинтарі в Києві, написав книгу «Основи мистецтва святости»... Головна бо наша мета тут, на землі – прагнути святости, досягати праведности. Але кожна людина – вона людина, і може або підійматися вгору, або опускатися до пекла. І от звідси, з джерела цього вибору, і витікає сьогоднішня криза людства.

Християнський світ забув, що заради нас, людей, заради нашого спасіння Господь зійшов з Небес і віддав Себе на розп'яття. Але ми це замовчуємо, керуємося «наукою» (плотською мудрістю!) – звідси й беруться комунізм, лібералізм або ще щось.

Ви ж бачите, на дереві науки успіхи в генетиці, в інформатиці, а інші

гілки не мають помітних плодів. А дерева мистецтва, культури чахнуть на очах. Про це ще в ХХ ст. писали західні філософи. Росте віртуальний світ, створений не Богом, а людьми, який поглинає людину, відриває її від землі і від Бога. Людина випадає з власної сутності в цей дискретний мегабайтовий світ... Губить, втрачає себе у віртуальному світі.

Я, як радіоінженер, можу сказати, що коли ви, наприклад, слухаєте по інтернету музику, то це видимість музики, це не музика – а дискретика. Що робить ворог роду людського? Він ділить. Звук передається не аналогово, а дискретно, а наше вухо того вже не вловлює, і нам, по суті, подається не повний, повноформатний спектр звуків, а вирізані шматочки. Отака ось видимість – видимість звуку, видимість картинки, видимість життя...

Р.П. Виникає відчуття хаотичної фрагментарності світу – втрачається бачення цілого.

О.С. І дискретний, віртуальний світ для багатьох починає заміщати реальний, в якому людина має шанс зробити вибір між добром і злом і спастися.

Р.П. Чи пов'язуєте Ви занепад віри, кризу культури, гуманітарної сфери, освіти з поширеними нині у світі явищами тероризму? Взагалі з деструктивними самозаубуленими процесами в суспільствах? Якою зараз мала би бути стратегія українського суспільства, щоб все це якось вирівняти і зберегти основи національного буття? Адже Україна, маючи величезні потенційні культурні, духовні і економічні можливості, глибоку традицію, високий світогляд, багате мистецтво, попри сильні пориви народу до відродження повноти свого життя в роки новітньої незалежності, зрештою зараз прийшла ніби до якогось дивовижного економічного і морального занепаду, до відчуття чергового глухого кута.

О.С. Щодо тероризму, то існує більше ста визначень, що це таке. Загальноновизнаного немає. Можливо, терор – це замахи мамони на комфорт

мешканців успішних країн, щоб тримати їх у своїх пазурах. Війну з народом виграти неможливо, писав Наполеон, а війну з розділеними в своїх комфортних будинках, і застрашеними людьми країни – можна. Терор – це акти однакових або невеликих груп. Масового характеру він мати не здатен, бо може об'єднати народ у боротьбі з небезпекою. Таке об'єднання мамоні не потрібне. Тому боятися слід не терористів чи тих, хто їх фінансує, а Бога, щоб мати силу протистояти агресії воріженьок.

Ви кажете, що в Україні моральний, і економічний занепад. На мій погляд – це руйнація державних і суспільних інститутів – економічних, грошово-фінансових, освітніх, культурних, медичних. Ким? За цим стоїть ворог роду людського і ті люди, які йому служать в різних державах і наддержавних утвореннях. Це виклики перед Україною, перед нами. Виклик в першу чергу духовний. Чи можна виграти війну у такого ворога? За Божого сприяння і з Ним у серці – можна. За інших умов – ні.

Р.П. Отже, віра в Україні все-таки шириться, підіймається – чи відбувається певний спад віри у зв'язку з суперечливими суспільними процесами? На мій погляд, для духовного оновлення суспільства, для погамування багатьох суперечностей і утвердження єдності народу Божого важливим є прагнення українців творити свою єдину Помісну Православну Церкву.

О.С. Я висловлюю свою думку. Церква взагалі чия? Христова. «Коли не Господь буде дім, даремно трудяться будівничі». А коли буде?... Отут головне питання. Яким я, ми маємо бути, щоб через нас ця Церква могла творитися? Ця вимога надзвичайно високого рівня.

Віра зростає, чи віра падає? Віра в Трійцю Святую єдиного Бога? І зростає, і падає. В одній частини населення падає, геть падає. Люди у всякій «мамонній» злодійства кидаються, в розпусту, наркотики, пияцтво, одні пускаються берега, інші впадають в зневіру, у відчай, «лохнуть»... Але є ті, які, проходячи випробування бідністю і багатством, хворобами і смертю, наворачтають

ся до Бога. Людина наворачтається до Бога у муках, й чого-чого, а мук в Україні вистачає. Частина людей у нас засвітилася на Майданах. І на першому, і на другому, і в АТО, і волонтери, і всіляка допомога потребуючим – все це прояви саме наворачнення, яке має місце. В такому важкому житті, як у нас в Україні, чимало, я думаю, людей, у смиренні і каятті стяжали Божої милости, Його любови. Я говорю про живу віру, а не про релігію. А шлях від наворачнення до воцерковлення ой не простий взагалі, а в наш час і поготів. Поряд з наворачненням однієї частини України є падіння «у всі тяжкі» іншої частини. Хочу надіятися, що тренд наворачнення до Бога потужніший.

Ми недавно у Львові проводили конференцію, присвячену темі **творення простору суспільної довіри в Україні ХХІ століття**, і там виступала професор Зоя Скринник, філософ зі Львова. Вона нагадала слова Карла Ясперса, який говорив про відчуття людьми епохи, яка закінчується. Тобто мешканці західного світу відчують себе людьми, які належать до епохи, яка завершується. А пані Зоя зізналась, що відчуває себе належною до епохи, яка народжується. І це нікуди з серця не дінеш – є чимала частина українців, які відчують, при всіх наявних тяготах, що ми належимо до чогось нового, до епохи, яка народжується.

Чи може нас традиція захистити, чи може бути опорою? Традиція в Україні суттєво підірвана, зруйнована як одна з дуже важливих суспільних інституцій. Ну, можливо, не зруйнована, але безумовно багато в чому перервана. У вихованні дітей, у ставленні до батьків, у харчуванні, у культурі побуту... Тут все у хаосі, в тому числі і православна традиція. Проблем дуже багато, і чи не найбільшою є якраз клір, церковне управління. У різних християнських церквах можна побачити чимало людей справді вірних Господу, можна зустріти окремих священників різних конфесій, які є християнами. А коли дивимось, що робиться в клірі, у верхівці, то нерідко виявляється, що ці люди часто дуже далекі від християнства. На жаль...

В Україні та й у світі не усвідомленим залишається сутнісний злочин комунізму – богоборство. Це найбільший порок, який нам залишився від комунізму. Але наскільки це усвідомлено сьогодні в суспільстві? Згадають голодомор, гугаги, війну, згадають, що комуністи знищили буржуазію, селянство, людей культури... Це вселенське горе. Однак воно є наслідок. До цих жахливих злочинів дорога була відкрита богоборством комуністичних синів противлення. Чому комунізм не засуджений до сьогоднішнього дня? Чи не тому що богоборство притаманне цивілізації, яка сьогодні на наших очах саморуйнується?

Р.П. Фактично нинішня цивілізація бореться проти Бога.

О.С. Так. Тільки іншим методом. Комуністична цивілізація – сокирою вбиває вірних, священників, а ця вбиває Бога інтернетом. Західна цивілізація – спокусами, комфортом. Про безпеку комфорту попереджали окремі християни, наприклад,

Босх передбачав це ще у XIV–XV ст. І от, до речі, сьогоднішня Європа підкорилася плоті своїй, плотському мисленню, плотським пристрастям, і від плоті вона й гине. Своім розбещенням, комфортом вона накликала на себе оцей потік «плоті», яка прагне того ж, але ще не настільки розслаблена.

Р.П. Теперішній час багато хто називає переходом до епохи духу. Тобто має відбутися такий процес духовного перетворення в людстві. Інакше людина просто буде нездатна подолати всі ті проблеми, які постали сьогодні перед нею у світі, якщо вона не підійметься на рівень вищої духовності і не переорієнтується кардинально в своїх

років в життя за його принципами. І тепер виклик невідкладної потреби змін постав особливо гостро перед Україною. Український народ не спромігся встановити контроль над власними суспільним життям і територією. Причина, на мою думку, полягає у незавершеному процесі формування цілісної, адекватної викликам часу української творчої меншини. Є ресурси – матеріальні, гроші, влада, що там ще – засоби масової інформації? На жаль, більшість ресурсів перебуває не в руках українського народу, тобто ймовірність того, що буде реалізований загрозливий негативний сценарій, є дуже і дуже великою, але не стовідсотковою.

Колись Арнольд Тойнбі, якого



Світлина Катаріни Пелле

прагненнях. З іншого боку, сучасну епоху називають епохою інформації. Мені бачиться, вирішення проблеми сутнісних змін полягає в поверненні до істинного знання – не матеріалістичного, зовнішнього, а просвітленого духом Теорія.

О.С. Поза Богом істинного знання не існує! Безумовно потрібно давати ї світську науку, науку зорового поля, особливо дітям, молодим. Але в зрілому віці витрачати час варто лише на Божу мудрість.

Р.П. Чи має зараз сили Україна для швидкого піднесення рівня національної свідомості в суспільстві і становлення духовної зрілості народу? Багато хто досі мислить догмами матеріалізму, і навіть комунізму. Ще у 20-ті роки Євген Чикаленко писав: «Де вихід?» І ось знову так само невідступно постає питання – де вихід, що треба робити зараз?

О.С. Моє відчуття, що перед життям людства постав виклик, сформований матеріялізацією плотської мудрости. І хоч Україна не брала самостійної участі у формуванні сьогоднішнього стану світу, вона була втягнута останні триста з лишнім

суть далекі, скажімо, зацікавлені економікою, банківська сфера, і в той же час, я б сказала, ідеалістичне таке бачення, віра і філософія, і найдивніше те, що маючи справу з грошима, Ви є людиною, яку гроші не полонили.

О.С. Я з грошима не маю справи, я маю справу з людьми, які мають гроші. Асоціація українських банків неприбуткова організація і бізнесом не займається, тому вона на лівому березі Дніпра, на сьомому поверсі звичайної офісної будівлі, а не на Хрещатику у власному будинку, – це є плата за свободу. Як і сплата всіх податків всі 26 років існування АУБ.

Р.П. Існує таке поняття в українській культурі – господар, відповідальний перед людьми і перед Богом господар. Чи зараз, на Ваш погляд, уже є достатня кількість людей з такою свідомістю в Україні, і чи є надія, що щось зміниться саме завдяки появі таких людей? Що треба, аби такі люди формувалися, щоб їх з'являлося більше?

О.С. Дякую за слово «господар». Слово господар – ключове в сфері господарській, економічній. Українці його призабули за століття рабства. Економіка, бізнес, бізнесмен – ці слова тягнуть за собою не нами створений контекст. Слова *господарство*, *господарювання*, *господар* відкривають простір для творення нової господарської реальності, що є важливим в час глобальної економічної кризи. Призначенням господарювання, господаря є створення суспільно корисного продукту чи послуги, а не зиску. Саме це назвав Аристотель економікою, а науку отримання зиску він іменував хрематистикою. Така ось помилка людства, яку мусимо виправляти. (Сміється).

Чи є у нас господарі? – Є, як винятки. В рабсько-брехливо-мамонному середовищі їм вижити практично неможливо. Але прагнення бути господарем є. І господар в Україні обов'язково має бути носієм свободи господарської, окрім всього іншого. Він є відповідальний власник свого господарства. Ми мусимо так організувати господарювання на нашій землі, і саме довілля обмеження нам ставить, щоб господарювання не те що не шкодило довкіллю, не погіршувало стан річок, не руйнувало наші землі, а навпаки – обсяг господарського втручання має бути таким, щоб довілля відроджувалося. Тому що за останні 100 років воно дуже сильно зруйноване.

Відтак мусимо відновити в Україні те, чого в нас немає – дискурс спільного блага. Що це таке? Вчені мусять нам це прописати. Що таке справедливість з точки зору господарювання? Високі цінності треба повернути в життя суспільства. Це якраз і випливає зі слова «господар».

Р.П. Христос казав: за вірою вашою буде вам дано. Дякую Вам за розмову.

Володимир КОЛІНКО

ПЕРЕМОГА МАЙДАНУ

Зараз в інформаційному просторі ширяться думки про поразку Майдану. Зливання реформ, непокарання злочинців, прихід у владу нової генерації хабарників, безсоромство прокуратури і судової системи та м'яко кажучи незрозумілі рішення Президента небезпідставно породжують такі настрої. Цим звісно користується наш ворог – Росія. Інформаційне поле заповнили натяки, припущення, висновки, що ми не в змозі, не здатні, що корумповану систему побороти неможливо. Навіть у відданих Україні і Майдану людей час від часу опускаються руки і кардинально псується настрій від усіх цих зрад, зливів, призначень, звільнень, схем, договорняків.

Але в мене зовсім протилежна думка. Майдан переміг в лютому 2014 і перемагає зараз. Зрозуміло, що така «зухвала» заява потребує пояснень. І я їх залюбки зроблю.

1. Війна на сході України скинула морок братерських відносин. Впродовж століть московського рабства і особливо після другої Світової війни Україна дивилася на світ через туман стосунків з Росією. А що подумав братерський народ, якщо ми ...? А як же економічні і культурні зв'язки? А у нас там родичі й друзі? А світ не зовсім правий щодо Радянського Союзу? І далі за списком. Ми, як загіпнотизовані, сунули далі і далі у болото русифікації. 1931 року українців було 81 млн. проти 70 млн. росіян. Де зараз ці українці? Куди поділася українська мова з Донбасу, Кубані, Курської і Воронізької областей? Україна там зникала під тиском Московії. На нашу історію, землі, економіку вже були націлені жадібні москвити. А нас чекало як мінімум – розселення, а як максимум – еміграція. А наша мова і культура взагалі були призначені на знищення.

Та одне світле Боже дійство в лютому 2014 все змінило. Завіса спала і ми побачили справжнього звіра біля своїх кордонів. Не всі витримують таке прозоріння... Ворог скинув маску, і нам відкрилася правда. Віднині не треба питати себе: «А чи не образить брат, а чи не буде нам гірше?». Брата немає й не було, і гірше не буде.

Це прозоріння – заслуга Майдану – нашого Майдану. Ми майже перемогли зовнішнього ворога,

і Світ став нашим партнером.

2. Погоджуюсь, що реформи провалені, українці зuboжили, а внутрішні шакали роздирають Україну. Таких шакалів відносно небагато, але вони при владі, багаті, пов'язані круговою порукою, договорняками і жити по-чесному не хочуть. Майдан дав їм сильного штурхана, збив з ніг, але не послав у нокаут. Майдан – це ідея, проявлена людьми. А українці жалісливі. Тож ми знову почали дивитися на внутрішнього ворога через туман мрій... А невже прокурори не розуміють, що жити без хабарів простіше? А невже судді не знають, що порушують Божі заповіді? А хіба Президент не багатодітний батько і не хоче, щоб його діти жили в щасливій країні? Все вони розуміють і хочуть. Але хочуть «Зараз і мені», а треба «Для всіх і на завжди». Так, вони можуть зрадити і знову загратися з Московією. То невже тільки кривавий Майдан може це зупинити?..

Вірю, що Господь не покине Україну. І нинішня, майже безпорадна ситуація, виявиться перемогою, черговою сходинкою на шляху розвитку. Це не тільки моя віра, але й жорсткий прагматизм. Якщо б після Майдану ми не занурилися по вуха у багноку корупції, якщо б усі можновладці, судді, прокурори не проявили свою справжню корупційну, антиукраїнську суть, то залишалася б думка про прощення цих категорій українського суспільства. Завжди була б думка: може їх можна перевиховати, вони ж професіонали, хазяйновиті? А тепер суспільство, як і щодо Московії, розуміє – це вороги. Від них не можна відділитися кордоном, та коли все видно – вони не такі вже й страшні. Буде ще багато розграбувань, зрад, підступів. Деякі майданівці і АТОшники не пройдуть мідні труби влади і стануть тією частиною суспільства, практика якої є неприйнятна. Але вже проявлене моральне і неморальне. І саме це є запорукою очищення.

3. Суспільство вчиться жити без влади в умовах горизонтальних зв'язків, неутраляльних територій, волонтерства, братства ідей, і в намагаванні справжніх шляхів розвитку. Звісно, якби керівництво держави, Верховна Рада самі демонстрували моральність – все б змінювалося шкiрше. Але й так, з точки зору історії, ми рухаємося з косміч-



ною швидкістю. За два роки від рабства до вільної (хоча поки що дуже незрілої) країни – це неймовірно швидкість.

Коли б Майдан не перемагав, то не робили б дурних вироки судді, не ловили б за руку казнокрадів, не вилізали б на світ усі оті схеми.

А так все на Божому світлі, все видно, все по-яснимо, всі зрозумілі. Так, це жахливо, мерзотно, лячно. Але справжня суть кожного стала видимою – від президента до простого чиновника. Процеси Майдану, його вплив, його світло вигнали з тіні всіх хижаків, кровопивць, зрадників, ляльководів... Одне слово, всіх тих, хто не розуміє, що Божі заповіді «Не вбивай», «Не кради», «Не бреш», «Не твори собі кумира», «Не бажай нічого, що є у ближнього твого» – не просто слова, колись сказані, а струни ідей, на яких був створений наш світ. І порушники святих заповідей будуть стерті з лиця України і навичко покарані Законом Божим. Хай кожен вибере свою долю.

Майдан перемагає!

Олександр СУГОНЯКО

В УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ – КРИЗА РОСТУ

Сьогодні глобальна світова економіка, на чолі з розвиненими країнами і транснаціональними корпораціями (ТНК), у кризі через відсутність у людства адекватного платоспроможного попиту на вироблену нею продукцію і послуги. Це криза перевиробництва.

Вихід із кризи для світової економіки полягає у зменшенні виробництва товарів і послуг до рівня реального платоспроможного попиту. За цим йде банкрутство великої кількості виробництв, збідніння широких верств населення, що є небезпечним для існування світоустрою. Тому зараз, насичуючи грошима фінансовий ринок, надуваючи фінансовий міх до неймовірного масштабу, центральні банки основних країн світу реально знецінюють свої грошові одиниці, а виробництва, особливо ТНК, услід

за ними фальсифікують товари з використанням нових технологій в інформатиці, генетиці, хімії і т.п., виробляючи своєрідні економічні фейки. Це теж повільний шлях реального збідніння людства. Проте ймовірність прориву фінансового міха залишається. Глобальний характер кризи формує перед її суб'єктами виклик, який носить характер фрустрації.

В Україні протилежні обставини. Наша економіка в кризі не через відсутність в українському суспільстві платоспроможного попиту, адекватного виробленому нею обсягу продукції (хоча наші керівники сильно опустили нашу платоспроможність). Економіка в кризі через її неспроможність виробляти необхідний суспільству набір товарів і послуг. Це стосується і життєво необхідних продуктів промисловості.

ВИХІД З КРИЗИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ ПОЛЯГАЄ У СТВОРЕННІ НАМИ, УКРАЇНСЬКИМИ ГРОМАДЯНАМИ, ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ для виробництва суспільно корисних товарів, послуг, на які реально існує платоспроможний попит українського суспільства. ВИХІД В НАЛЕЖНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА. Попит сьогодні задовольняється імпортом, в тому числі неякісним, а то й шкідливим для людей, або таким самим за якістю набором товарів і послуг наших виробників. Але це криза підйому, КРИЗА РОСТУ ЕКОНОМІКИ НАШОЇ КРАЇНИ. Наш виклик – це виклик росту.

Зрозуміло що перед персоналізаторами глобальної економічної кризи і персоналізаторами української економічної кризи стоять різні виклики і, відповідно, різні мають

бути відповіді на них. РІЗНІ. Тобто ми мусимо своїми мізками, серцем і руками долати цю кризу, а не сліпо орієнтуватись на радників зі світу, що має інший ніж ми виклик.

Фактично українське суспільство споживає товарів і послуг значно більше ніж виробляє. Як так може бути? Хто їх для нас виробляє? Чому самі не виробляємо життєво потрібні нам продукти і послуги, а імпортуємо? Нам хтось не дає? Звідки ми беремо гроші, якими розраховуємося за отримані товари? Чи не розплачуємось ми за таке споживання імпорту втратою самостійності, свободи, в тому числі політичної, економічної і монетарної, ресурсами, корисними копалинами, землею, кров'ю загинувших на Майдані і у війні з РФ, жителям дочасно померлих, або ненароджених українців через матеріальні нестачі українського люду?

Анатолій КОВАЛЬЧУК, голова Бориспільського об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка

Світло Шевченкового «Заповіту»

Минулого 2015 року українська громадськість відзначала 170-річчя написання дев'яти видатних творів в'юницьансько-перейславської Шевченкіяни. Серед них – поеми «Наймичка», «Кавказ», «І мертвим, і живим, і ненародженим...», вірші «Холодний яр», «Минають дні, минають ночі», «Три літа», «Як умру, то поховайте». Ці твори в числі 24-х поезій ввійшли до складу авторської збірки Т. Шевченка «Три літа». На думку багатьох дослідників, «Три літа» вершина поетичної спадщини Тараса Шевченка. Це Книга пророча, історична і повчальна. Це Книга-заповіт. І книга-послання, яке залишив Тарас Шевченко нащадкам, усім майбутнім поколінням українців, як Найвищу Свяtinню. Завершується збірка «Три літа» віршем «Як умру, то поховайте...», який згодом отримав назву «Заповіт». У цій найвідомішій поезії Т. Шевченка сконцентровано найголовніші його ідеї, думки і мрії.

Вірш написаний 25 грудня 1845 року в м. Переяславі, якраз на Різдво Христове. Т. Шевченко перед цим заступився і важко захворів на запалення легенів. Його життя висіло на волосинці. Очевидно, ні сам поет, ні його приятель лікар Андрій Козачковський, в якого він гостював, не мали великих сподівань на одужання. Усвідомлюючи важкий, майже безнадійний стан свого здоров'я, 31-річний Тарас Шевченко вирішив звернутися до всіх українців з передсмертним посланням. Для цього йому довелося на короткий час мобілізувати усі фізичні, духовні й інтелектуальні зусилля, щоб сказати своєму народові коротке, останнє, дуже вагомe слово. Прощальне слово! Впорався з цим завданням наш поет і мислитель блискуче. Безперечно, стан величезного напруження волі так позитивно вплинув на самого Тараса, що смерть, яка занесла над ним свою шербатую косу, відступила. Молодий організм здолав хворобу.

Тяжка, виснажлива недуга, думки про наближення смерті спонукали Т. Шевченка поставити у центр твору екзистенціальні проблеми сенсу власного швидкоплинного життя і тривалого суспільно-історичного буття українського народу. Вірш пройнятий глибоким почуттям єдності долі автора та історичної долі народу, великою вірою в перемогу висіло на волосинці. Очевидно,

над темними зловорожими силами.

Композиційно «Заповіт» складається з трьох частин, пов'язаних між собою інтонаційно. У першій частині образ України створено майстерним переміщенням зорових і слухових картин та асоціацій від окремих елементів до цілого. З цього приводу Іван Франко писав: «Уже слово «поховайте» будить у нашій уяві образ гробу; одним змахом поет показує нам сей гроб як частину більшості цілості – високої могили; знов один змах, і ся могила являється одною точкою в більшій цілості – безмежнім степу; ще один крок – і перед нашим духовним оком уся Україна, огріта великою любов'ю поета».

Усі деталі українського пейзажу – ревуний Дніпро, широкий степ, «широкополі лани» – сповнені глибинного символічного змісту. Бо саме вони є свідками невмирущої козацької слави (вона – головний мотив історіософських поезій Т. Шевченка). Бути похованим «на могилі» означало для поета успадкувати долю героїчних захисників рідної землі, прилучитися до безсмертних подвигів українського козацтва. Слуховий образ ревучого Дніпра по-

силює відчуття грізної могуті великої ріки, яка уособлює Україну й непереборну, нестримну визвольну енергію нації.

Динамічний рух інтонаційної хвилі твору найвище підносить вислів «на Вкраїні милій» і цим виділяє його як смисловий центр першої частини вірша. Загалом, смисл першої частини полягає у органічному злитті духу й волі автора з рідним краєм, з усією Україною.

Центральна частина вірша – апокаліптичне пророче видіння кривавого революційного повстання українців проти «ворогів», від яких народ зазнає національного, соціального і політичного гноблення. Поет закликає українців скинути кайдани неволі, одним могутнім зусиллям змести лиходіїв з рідної землі. Й назавжди утвердити в Україні найсокровенніші національні цінності та ідеали – волю, добро, правду і братерство.

Завершальна, третя частина вірша починається енергійними, рішучими навіть бойовими закликами «поховайте», «вставайте», «порвіте», «окропіте», зверненими до всіх українців. Вони промовляють до розуму й сумління кожного з ме-

тою піднести волелюбний дух народу, кличуть вибороти, здобути свободу.

Лише наприкінці вірша Т. Шевченко висловлює надію на те, що, переможно завершивши визвольну війну, український народ – у своїй державі і за її межами суціль – згадуватиме його як свого поета й вірного сина «незлим тихим словом».

Волелюбні ідеали Шевченкового «Заповіту» завжди були і є близькі й суголосні настроєм найкращих синів і дочок України. Це зумовило широку популярність «Заповіту» упродовж останніх п'ятдесяти років. Вірш справив могутній вплив на творчість багатьох українських поетів і діячів культури. «Заповіт» перекладено більшістю мов народів світу.

Покладений на музику композитором Гордієм Гладким, «Заповіт» набув великої популярності як революційна пісня. Співаючи і слухаючи її, ми не тільки відаємо шану Тарасові Шевченку – геніальному, світової слави поетові й мислителю, але й щоразу вивіряємо перед безсмертним образом Найвеличнішого з українців, нашого національного Пророка, здійснюємо його заповітне слово.

ТАРАС МАРУСИК

Нецензурований «Кобзар»

«Кобзар» – це більше, ніж просто збірка віршів і поем. Там захований сакральний зміст нашого національного буття. Тому цензори різних мастей і партійности намагалися препарувати той зміст, щоб зробити Шевченка своїм.

Ще Іван Огієнко спостеріг, що в Шевченкових рукописах навмисне переробляли зміст, щоб підігнати їх ближче до атеїстичности. Наприклад, у «Заповіті» хтось додав рядок «Я не знаю бога», який зробив це місце нелогічним. А Дмитро Донцов у «Заповіті Шевченка» писав: «Білий царат вирвав йому язик, замучив, щоб перестав говорити, картати і кликати. Царат червоний каструє й паплюжить його мораль, намагаючись накласти на нього маску одного з «своїх», – паплюжить сам і руками наших перевертнів. Та як тоді, так і тепер, стоїть він перед нами – над нами! – невгнаний і неприступний, як Єремія на розпутьях велелюдних».

Така «традиція» не вгамувалась

і в наш час. Наприклад, у «Програмі розвитку й використання російської мови в Харківській області на 2007–2012 роки» Тараса Шевченка названо «російськомовним діячем культури України». А цього року терористи з Лугандону, покладаючи 9 березня червоно-сині квіти до пам'ятника Шевченка у Луганську, не моргнувши оком, заявили, що у своїх творах поет оспівував Росію й Новоросію.

Спробу видати «невгнугото» Шевченка зробив харківський (а тепер вже львівський) науковець і, як він сам себе називає, «шевченколюб» Микола Зубков. Упорядкований ним «Кобзар» – «без будь-яких цензурних вилучин, до того ж із різними авторськими варіантами» – витримав чотири чи п'ять ошатних видань. Однією з особливостей «Кобзаря» є Харківський правопис (скрипніківка). Крім того, книжка гарно ілюстрована Шевченковими картинами і фотокопіями автографів. Зокрема, рукописний варіант «Заповіту», подарованого Шевченком родині Скоропадських,

свідчить, що цей вірш не має назви, а також речення «Я не знаю бога». Упорядки вирішив супроводити видання статтями своїх колег-науковців й, що особливо цінно, вмістити передмову Тараса Шевченка до другого видання «Кобзаря» 1847 року, котрий так і не вийшов, та його вибрані листи, в яких він постійно нагадує, щоб йому писали по-нашому, «та тільки не по-московському, а то й читати не буду»; сповідається: «який мене чорт спіткав і за який гріх, що я оце сповідаюся кацапам, черствим кацапським словом».

Згадана передмова – своєрідний мовно-літературний маніфест майбутньої самостійної України. Масові видання «Кобзаря» не друкують цей текст великої ваги. Ось деякі уривки, які не втрачають актуальності, як і безсмертна Шевченкова поезія: «Чую, а иноді і читаю: Ляхи друкують, Чехи, Сербі, Болгаєре, Чорногори, Москалі – всі друкують, а в нас – анітелень, неначе всім заціпило. Чого се ви так, бра-

тія моя? Може, злякались наше-ствія ополечених журналістів? Не бійтеся, сабака лас, а вітер несе. Вони кричать, чом ми по-московській не пишемо?»

«...А на москалів не вважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми по-своєму. У їх нарід і слово, і у чоразу вивіряємо перед безсмертним образом Найвеличнішого з українців, нашого національного Пророка, здійснюємо його заповітне слово.

«Гоголь виріс в Ніжині, а не в Малоросії – і свого язика не знає; а Вальтер Скотт в Единбурзі, а не в Шотландії – а може, і це було що-небудь, що вони себе одицурались... А Бернс усе-таки поет народний і великий. І наш Скворода таким би був, якби його не збила з пливу латинь, а потім московщина».

«Нехай би вже оті Кирпи-гнучкошенки сутяжи – їх Бог, за тяжкої ерхи наші, ще до зачаття в утробі матерній, осудив киснуть і гнить в чорних, а то мужі мудрі, учені, проміняли свою добру рідну матір – на п'яницю непотребну, а в придаток ще і -в'ь додали».

Нова свідомість



УКРАЇНСЬКИЙ РІК 2015. II півріччя

Рік боротьби за свободу і незалежність України

Побачив світ календар «Український рік 2015. Друге півріччя», який вже традиційно видає о. Василь Пишний разом з парафіянами храму Святої Покрови в с. Рубанівське Васильківського району на Січеславщині. І знову ошатна і багата за змістом, духовно наснажена книжечка-календар дарує відчуття живого пульсу української історії і стверджує відому істину, що справжня культура не буває провінційною.

Пропонуємо увазі читачів знаковий і вельми актуальний, особливо з огляду на складність сучасного стану суспільства, текст з календаря, який стосується однієї з наріжних, фундаментальних основ національного буття – рідної мови.

ЯК ЗАХИЩАЮТЬ РІДНУ МОВУ В ІНШИХ КРАЇНАХ

Польща: У Польщі прийнято законопроект, який розглядає й охороняє польську мову як державну й культурну цінність та економічну категорію. Закон запроваджує нові правила, що мають припинити процес витіснення польської мови з висок, реклами й меморіальних дощок, висуває вимогу кожному державному чиновникові вміти зрозуміти та грамотно розмовляти польською. Усі угоди із зарубіжними партнерами, що виконуватимуться на теренах Польщі, мають укладатися тільки цією мовою.

Фінляндія: «Мова – залізний обруч, мова єднає народ в одне ціле», – так сказав ще 1820 року фінський письменник Яако Ютейні. 1917-го фінський народ вирвався з лещат «міцних обіймів» російської імперії, відродив одвічні національні традиції і невдовзі досяг вельми високого життє-

вого рівня. Цьому сприяла насамперед висока національна свідомість – рушійна сила розквіту країни – яку плекає саме рідна мова.

Франція: 31995 р. у Франції заборонено вживання англійських слів в офіційних зверненнях та громадських заходах. Введено штрафи від 750 євро до 570 тис. євро за використання неперекладених французькою мовою документів, наукових матеріалів, зловживання чужою мовою в засобах масової інформації, рекламах, вивісках тощо.

Ізраїль: Керівництво однієї з ізраїльських шкіл Беєр-Шеви видало розпорядження, за яким дітям, вихідцям із колишнього СРСР, заборонено розмовляти російською не лише на уроках, а й на перервах. Порушників відлучають від занять на два тижні. У такий спосіб євреї охороняють найвищу національну цінність – свою рідну мову.

Юрій ШЕВЕЛЬОВ

ВЕЛИКДЕНЬ РІДНОГО СЛОВА

*О, слово рідне! Орле skutий!
Чужинцям кинуте до ніг!*

О. ОЛЕСЬ

Тернистий шлях народу українського. Визвольні змагання, безупинна боротьба проти заздрих

і зажерливих сусідів – і раз-у-раз поневолення і загибель краших синів народних. Це шлях і вірного супутника народности нашої – її мови. І боротьба народу за волю завжди була водночас і боротьбою за свою рідну

мову, і поневолення народу означало переслідування мови, а перемога народна – воскресіння і розквіт мови. І як невмирущим і щоразу відроджуваним виявив себе великий народ наш, так воскресала щоразу й народна мова, хоч би в якому за непаді вона перед тим була. Відроджувалася, мов фенікс з попелу. Та хресна путь нашої мови почалася ще раніше, ніж народ наш утратив свою державність, незалежність. Адже Київська Русь була державною організацією українського народу – але мовою культури і церкви в ній (що тоді було майже тотожно) українська мова не була. Християнство перейняте було тоді з Візантії через посередництво Болгарії, і буйним квітом розквітлі науки, культура, література – але не рідною мовою, а тогочасною болгарською (церковнослов'янською).

Освіта, інтелігентність віддаляли від живого народу. Не дурно, коли князь Володимир став забирати дітей «на ученє книжное», то як свідчить літописець, «матері же чад сих плакахуся по них, аки по мертвих». Важко було протистояти болгарській мові, вона бо спиралася на значну літературу, на авторитет церкви, на потужні традиції греко-візантійської культури.

Та дужий, молодий і здоровий народ подолав це. Хай поволи, поступово, протягом десятиріч, але елементи народної мови просочуються в книжну мову, витіснюють чуже й далеке, дають пагінці свого й живого, дають спочатку мішану мову, а потім розривають чужомовну шкаралушу вщент і буйно вириваються на простір вільного

розвитку. Уже тексти XIV–XV століття в багатьох випадках виразно відбивають живу мову. І ця мова із елементами білоруської) стає державно-правовою мовою Литовської держави. «А писар земский маєть по-руську літерами і слови рускими всі листи, виписи і поэви писати, а не іншим єзиком і слови» – записано в Литовському статуті 1529 року, і це відповідало фактичному станові речей. Мало того, настільки життєздатною і творчо-сильною була українська, або, як її тоді ще звано, руська мова, що вона виїшла за межі Литовської держави, її запроваджують як державну мову в великій Молдавії, вона править за зняряддя дипломатичних зносин з Москвою, з татарами, взагалі в Східній Європі. І нарешті найвищої твердині церковнослов'янщини сягає жива мова – в XVI столітті з'являються перші переклади на «просту посполиту мову» святої Євангелії і Апостола. Так триумфує та мова, яку вважали за низьку, бо в ній виявляється, в ній живе і її живить дух народу.

Нові і страшні лиха принесло загартання України Польщею. Не так загрожували прямі переслідування нації й релігії, бо вони зміцняли дух протесту і підносили народ на збройну боротьбу, як той розбрат, що вносився в націю перемаганням її соціальних і інтелектуальних верхів у польський табір. Спокушувані кар'єрними можливостями, приваблювані зовнішнім блиском модної польсько-латинської культури, захоплені то прямим тиском, більш або менш прихованим підкупом, «мнози от вірних в різнихних

Віктор ГРЕБЕНЮК

НЕЗАБУТНЄ

Спогад про Миколу Плахотнюка, дисидента, засновника Музею Шістдесятництва

*Ми ті,
що переступили
через смерть.
Ми ті,
що запалили вогонь
правди,
мужности,
чистоти.
Ми ті,
що душі поклали
на крила вічності.*
Атена ПАШКО

Національне самоусвідомлення та організаційські здібності Миколи Плахотнюка виявили себе ще від шкільної партії, від ладованих ним гуртів самодіяльності, розмаїтих заходів, присвячених Т. Шевченкові, І. Франку, Л. Українці.

В пам'яті зринають незабутні історичні події – те, що відбувалося піввіку тому... Ось стоїть поруч Микола у великому гурті однодумців біля пам'ятника Т. Шевченкові похмурого 9 березня 1966р. Співаємо «Реветя стогне Дніпр широкий...», «Думи мої, думи мої», «Заповіт», читаємо поезії Великого Пророка... І Микола надхненню пропонує нам, студентам політехнічного інституту Анатолію Стеценку та мені, організувати в КПІ фолкліорний хор. Незабаром Анатолій зібрав близько 40 бажаючих з різних факультетів. На перших репетиціях хору був присутній бандурист Олександр Незовибатько і Ніна Матвієнко, а незадовго до Нового року з цього хору визначилися дві ватаги колядників. Тоді до нас приєднались ще деякі студенти з медичного інституту, Університету, інституту цивільної авіації (Георгій Веремійчик). На світлинах, що на стендах Музею Шістдесятництва, бачимо колядників тих часів, а серед них – і трьох співучих чарівних сестер Пономаренко (Тетяну, Ганну і Варвару), а також Павла Орлюка (Маланка) – студента КПІ, Віктора Ремінного – студента мед. інституту, Василя Здоровила, який невдовзі закінчив інженерно-будівельний інститут, Миколу Медведчука. Всі вони з Тихого Хутора – земляки Миколи Григоровича. Репетиції проводили Микола Плахотнюк (організатор), музичний керівник Юлій Журавський – скрипаль, директор однієї з Київських музичних шкіл, та сопілкар Віктор Гребенюк – студент. Тоді ж Юлій Журавський сформував троїстий музик «Веселина» (скрипка, цимбали, сопілка, бубон).

З величезним захопленням зустрічали Миколу з колядниками вже відомі поети, письменники, науковці, діячі мистецтва – Микола Медведчук. Всі вони з Тихого Хутора – земляки Миколи Григоровича. Репетиції проводили Микола Плахотнюк (організатор), музичний керівник Юлій Журавський – скрипаль, директор однієї з Київських музичних шкіл, та сопілкар Віктор Гребенюк – студент. Тоді ж Юлій Журавський сформував троїстий музик «Веселина» (скрипка, цимбали, сопілка, бубон).

З величезним захопленням зустрічали Миколу з колядниками вже відомі поети, письменники, науковці, діячі мистецтва – Микола Медведчук. Всі вони з Тихого Хутора – земляки Миколи Григоровича. Репетиції проводили Микола Плахотнюк (організатор), музичний керівник Юлій Журавський – скрипаль, директор однієї з Київських музичних шкіл, та сопілкар Віктор Гребенюк – студент. Тоді ж Юлій Журавський сформував троїстий музик «Веселина» (скрипка, цимбали, сопілка, бубон).

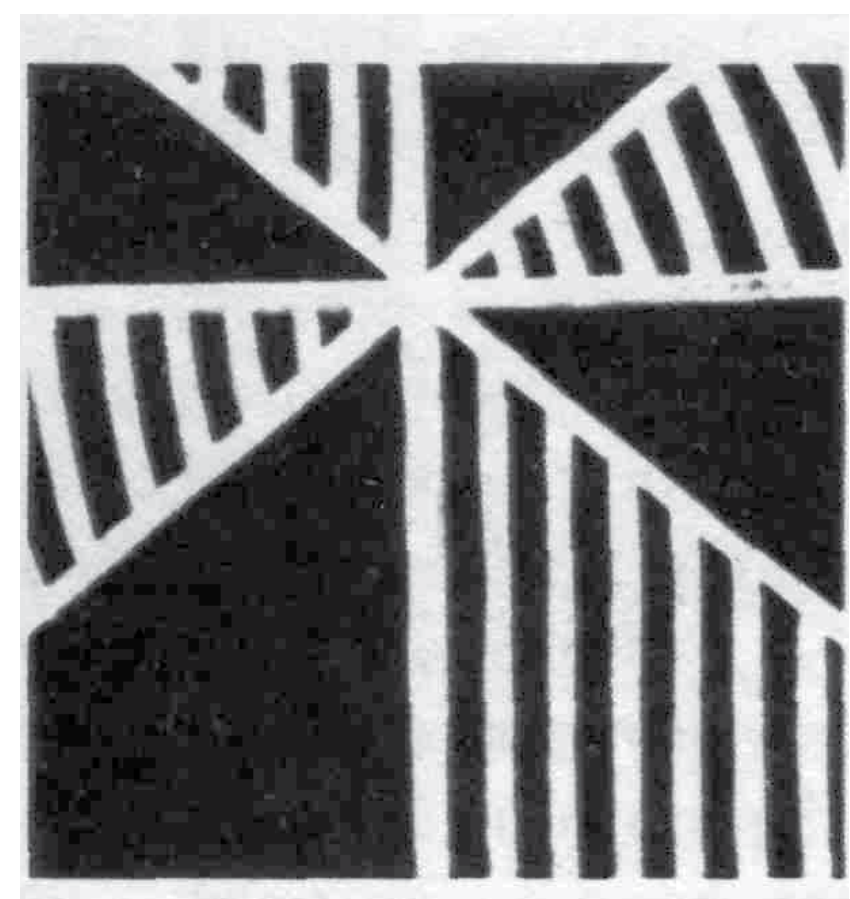
цтва – Михайло Браїчевський, Борис Антоненко-Давидович, Іван Макарович Гончар, Олесь Гончар, Петро Бойко, Іван Драч, Галина Севрук, Людмила Семикіна, Люба Панченко, Ліна Костенко та багато інших визначних українців.

Для Миколи Григоровича в житті не було «маленьких справ». Все він робив з повною відповідальністю й наснагою, безмежною самовідданістю й оптимізмом. Переживав у собі

своєм надбанням з товариством. По сей день пам'ятають у Тихому Хуторі поладовані ним купальські вечори 1970 р. з сотнями учасників, з хороводами й старовинними купальськими піснями.

Микола Плахотнюк умів бачити і відкривати іншим потенційні можливості розвитку віковичних духовних і культурних надбань народу.

Дух свободи, що завжди був відчутний в особистості Миколи



кожну частиночку простих речей нарівні із значущими проблемами, що їх доводилось вирішувати: такими як приміром створення Музею Шістдесятництва чи упорядкування сміттєзвалища на рідній землі під Тихим Хутором, робота з молоддю, лікарня, що на стендах Музею Шістдесятництва, бачимо колядників тих часів, а серед них – і трьох співучих чарівних сестер Пономаренко (Тетяну, Ганну і Варвару), а також Павла Орлюка (Маланка) – студента КПІ, Віктора Ремінного – студента мед. інституту, Василя Здоровила, який невдовзі закінчив інженерно-будівельний інститут, Миколу Медведчука. Всі вони з Тихого Хутора – земляки Миколи Григоровича. Репетиції проводили Микола Плахотнюк (організатор), музичний керівник Юлій Журавський – скрипаль, директор однієї з Київських музичних шкіл, та сопілкар Віктор Гребенюк – студент. Тоді ж Юлій Журавський сформував троїстий музик «Веселина» (скрипка, цимбали, сопілка, бубон).

Микола Плахотнюк – один з тих одержимих, хто ціле життя додавав мету відродження України, терпляче виховував у молоді високу національну гідність, силу духу і почуття єдності, мужньо розчищав простір нового українського буття. Він завжди був тим, хто надихає, великим романтиком розвитку.

Запам'яталась його пристрасть до подорожей. Він любив подорожувати як у східних степах, так і в Карпатах на заході. Мав енциклопедичні знання з історії свого краю, етнографії, культури, вивчав звичаї, традиції, пісні, притчі і залюбки діли-

Плахотнюка, він проніс через усі жорсткі випробування советських лагерів, гоніння, залякування й побиття, і ніколи в житті не тільки не зрадив своїх побратимів, але й не осуджував «заблудлихся», не скаржився на кривдників.

Багаторічний талант Миколи Плахотнюка, одержима працьовитість, життєлюбність і людяність – це та основа, що дала йому сили вистояти і зробити свій вагомий внесок в піднесення українського волелюбного духу.

Сотням друзів й однодумців додавали снаги доброзичливі вітання Миколи Григоровича, слова підтримки, захоплення досягнутим. Бо щире слово йшло від його доброго серця. Багатьох друзів Микола Григорович згадає у своїй книзі «Коловорот», але про багатьох він вже не встиг написати. Тож тепер належить дослідникам повніше відтворити пам'ять про той яскравий період нової української історії, про людей, які багато зробили для нас, для України.

ТРЕБА ЗМІНЮВАТИ СЕБЕ, ЛЮДИ ДОБРІ!

Афоризми й висловлювання Євгена СВЕРСТЮКА

з добірки, яку уклав студент НаУКМА Роман Павлов

Початок у ч.5, 2015 р.

- Нестійка людська субстанція – споконвічно вона тримається на моральному законодавстві людей високопорядних і незалежних у своїй порядності.

- Вершину треба опановувати всіма силами – триматись на ній. Триматись! Отже, навіть брак спрямованих зусиль, сама відсутність плекання традицій уже спричинюється до розмивання її.

ЛЮБОВ

- Обдарованість любов'ю – то головний вимір людини. Здатність любити, плекати любов у собі, в дітях, в навколишньому світі – то турбота найголовніша.

- Маємо завіт любови, якого вистачить, щоб жити попри всю мінливість людської долі. Маємо, зрештою, трансцендентні ідеї і вічні цінності, які роблять нас багатими незалежно від майнового цензу.

- Байдужість до ближнього – це згасання душі. А Любов – це сила життя.

- Духовність пов'язана не з професією, а з втіленням Духу, який дає силу літати, творити з любов'ю і приносити радість.

- Любов офірна. Одержимий любов'ю приносить себе в офіру без вагань. І життя потребує його офіри, що б там не говорили корисливі митарі та помірковані фарисеї. Офіри, як зорі, освітлюють холодне небо і запалюють холодні серця. Споконвічно відомо, що коли на вітар приносять офіру, то вона має бути чиста – вона виходить з найчистіших поривів. На вітар приносять себе найкращі.

- В душі людини закладена і спрага святости, і потяг до глибини мітів, і нахил творити свято.

ХРИСТИАНСТВО

- Хто ж нас вчив безстрашності, як не Христос? Він не заперечував Закону – Він тільки замінив букву – духом!

УКРАЇНЬСЬКА КУЛЬТУРА

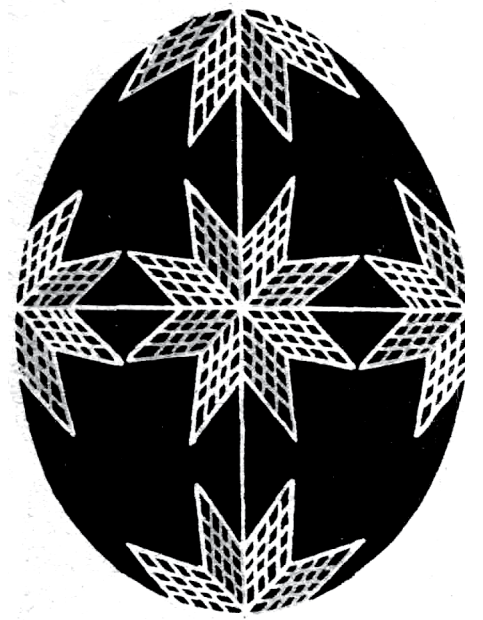
- В нашій глибині закопаний скарб великої гідності, що ми є щось більше за нашу злиденну видимість. Тільки у високих постатях, у зоряні хвилини зближують грані того великого скарбу, засипаного, захищеного від нас самих і від світу.

- На нашій землі письменник був завжди найбіднішим сином її, і тому відкривались її важкі болі та високі заповіді.

- ...ні в часи Київського князівства, ні в козацькі часи, ні в часи національно-визвольних змагань 1917–1921 і 1942–1950 рр. не спостерігалось у нас туги за вождем. Ні Івана Грозного, ні Петра I, ні Леніна-Сталіна...

- Собори минулого не можуть бути універсальним «філософським каменем» для нашої молоді. Але вони були і будуть колискою її духовного становлення. Як рідне гніздо, без якого не обходиться жоден птах.

Далі буде



Василь СТУС

*Звелася длань Господня
і кетяг піднесла
над зорі Великодні
без ліку і числа.*

*Ця синь зазолотіла
це золото сумне,
душа для цього тіла,
що проявляє мене.*

*Зима. І ніч. І вітер.
Сніг налипа на дрім,
а Бог вам сльози витер,
щоб чудували світ.*

*Голосить сніговиця,
як промінь сяє дрім
і світ уже святиться,
уже святиться світ.*

Сердечно вас здоровлю! Дякую за прислані числа газети «Наша віра».

З глибокою пошаною – Іван КИРИЗЮК, член ГУ Союзу українців Підляшшя, м. Більськ



Церква в Радружі Любачівського повіту на Підляшші. Світлина Ю.Гаврилова. Український часопис «Над Бугом і Нарвою», 2015, ч.4

Дорога Редакціє!
Вітаємо з світлим Великоднем!
Бажаємо Вам і часопису «Наша віра» – добра і Божої благодаті!

Друзі та гарні шанувальники Вашої, без перебільшення, титанічної праці у справі творення нашої – улюбленої газети – Енциклопедії з української духовної історії, яка будить в сучасності живу творчість духу й культури.

Честь вам і шана!

Георгій та Наталя РОГОЖИНИ,
м.Київ

ПОДЯКА ДОБРОЧИНЦЯМ

Від редакції та усіх читачів газети «Наша віра» складаємо щирі подяку благодійникам, котрі своїми внесками посприяли випуску цього числа: Надії Мірчук, отцю Василю Пишному і парафіянам церкви Святої Покрови с. Рубанівське на Січеславщині, Наталії і Георгію Рогожиним, Марії Сльозко.

РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «НАША ВІРА» повідомляє, що у ТВБВ №10026/0104 філії – Головного управління у м. Києві та Київській області АТ «Ощадбанк» відкрито наш поточний рахунок у національній валюті:

№ 26002300175421, код банку 322669, код 22893760

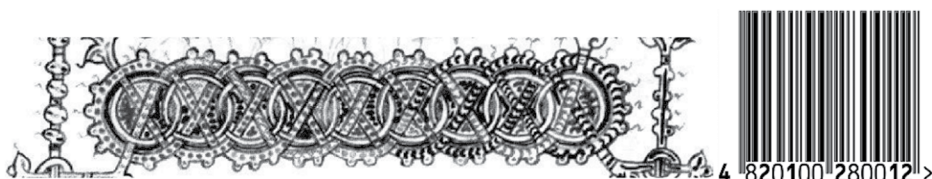
Передплатуйте газету



У кожному поштовому відділенні можна передплатити газету «Наша віра», індекс 61671.

Газета містить актуальні матеріали з релігії та історії, богословські, філософські, літературознавчі та публіцистичні статті. В кожному числі є сторінка для дітей та юнацтва.

Передплатіть газету собі та подаруйте передплату друзям.



Засновник
і видавець –
колектив
Редакції газети



ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
Раїса ЛИША

ДИРЕКТОР
Орина СОКУЛЬСЬКА

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: Раїса ЛИША, Олександр ТКАЧУК, Олесь ШЕВЧЕНКО, Василь ОВСІЧЕНКО, о. Іван РИБАРУК, Олександр СУГОНЯКО, Тарас ЧОРНОКОЖА.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР-ОРГАНІЗАТОР: Ольга КАВУН
Комп'ютерна робота: Майя БУЛАХ

Зайти: вул. Межигірська, 21, 04071

Для листів: Україна-Ukraine, 01001, Київ-1, а/с283.

E-mail: nashavira@ukr.net; http://www.nashavira.ukrlife.org

Телефон-факс: 425-68-06

Наш розрахунковий рахунок: 26002300175421, МФО 322669 в ОЩАДБАНКУ
Ідентиф. код №22893760

Підписано до друку 26 квітня 2016 р.